

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਸਿੱਖ ਬੁਲੇਟਨ

The Sikh Bulletin

A Voice of Concerned Sikhs World Wide

May-June 2010

ਜੇਠ-ਹਾੜ ੫੪੨ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ

editor@sikhbulletin.com

Volume 12 Number 5&6

Published by: Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc; 3524 Rocky Ridge Way, El Dorado Hills, CA 95762, USA Fax (916) 933-5808
Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc. is a religious tax-exempt California Corporation.

In This Issue/ਤਤਕਰਾ

Editorial: Sale Special.....1
Sangrand and Sikhi, Karminder Singh Dhillon.....2
Sikhism on Women, Jasbir Singh Sethi.....11
Bandi Bir – The Captive Hero,
Rabindranath Tagore.....17
Petition on 1984 Sikh Genocide by Indian Govt.
Presented to the Canadian Parliament.....18
Texas Victory: The True Cost of Change,
Sikh Coalition.....19
Press Release June 15, 2010,
Sikh Federation (UK).....20
ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ,
ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਗੀਰ.....21
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ? ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ.....22
ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਧਾਰਨ
ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ! -ਅਭਿਨਵ, ਜੰਮੂ.....24
ਜੂਨ-ਚੌਰਾਸੀ ਦਾ ਘਲੂਘਾਰਾ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'.....26
ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਿਜ ਲੁਧਿਆਣਾ.....29
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੋਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ,
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ.....30
Press Note: Prof. Darshan Singh Khalsa.....31
A Cartoon is worth a Thousand Words.....32

Editor in Chief

Hardev Singh Shergill

Editorial Board

Avtar Singh Dhami, USA
Gurpal Singh Khaira, USA
Gurcharan Singh Brar, Canada
Dr. Sarjeet Singh Sidhu, Malaysia

Production Associates

Amrinder Singh
Sachleen Singh

This issue of the Sikh Bulletin is only in electronic format being sent to those whose email addresses we have. If you or someone you know would like to receive it please provide the email address. You may also pass it along to those on your email list.

The views expressed by the authors are their own. Please send the feedback and inputs to:

editor@sikhbulletin.com

Our Website: www.sikhbulletin.com

EDITORIAL

SALE SPECIAL:

Reversal of Excommunication order by Akal Takhat Jathedar.

[On a mission to the Vatican in Rome in 1510-1511 Martin Luther was appalled by the corruption he found there and the events that unfolded led to the birth of Protestant movement in Christianity. Similar circumstances are now prevailing at Darbar Sahib and Akal Takhat at Amritsar. The followind piece written by Avtar Singh Missionary is a fitting commentary on that state of affairs and it is being presented as he wrote it, in Panjabi. ED.]

“ਲੋੜ ਪੰਥ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ-ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਰਲੋਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਕਰਨ ਦੀ”

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤੋਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਮਜ਼ਹਬ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਸਾਥੀ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਖਬਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪੰਥ ਚੋਂ ਛੇਕੇ ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਆ ਕੇ ਖਿਮਾ ਜਾਚਨਾ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸਾਜਾਵਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੋਲ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਆਓ ਜਰਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੌਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ? ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈ-ਜੈਸਾ ਬਾਲਿਕ ਭਾਇ ਸੁਭਾਈ ਲਖਿ ਅਪਰਾਧ ਕਮਾਵੈ॥ਕਰਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਝਿੜਕੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਬਹੁਰ ਪਿਤਾ ਗਲਿ ਲਾਵੈ॥ ਪਿਛਲੇ ਅਉਗਣ ਬਖਸ਼ ਲੈ ਪ੍ਰਭ ਆਗੈ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵੈ॥ (624) ਸੋ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੀ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧ, ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਛੇਕੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਾਤਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਤਾਂ **“ਉਲਟਾ ਚੋਰ ਕੋਟਵਾਲ ਕੋ ਡਾਂਟੈ”** ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਚੋਰ ਇਹ ਆਪ ਹਨ। ਕੀ ਜੇ ਜੱਜ ਹੀ ਚੋਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਾਹਿਦ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹੈ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਭਗੋੜੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪ ਹੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਜਥੇਦਾਰ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਡੇਰੇ ਜਾਂ ਸੰਪਰਦਾ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ “ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ” ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਪੰਥਕ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਚੋਂ ਛੇਕੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸਨ, ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ ਜਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰ ਸਨ ਜੋ ਨਿਰੋਲ “ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ” ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪਰਦਾਈ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਚੋਂ ਛੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੱਦਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਡੇਰੇਦਾਰ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਸਾਧ ਹਨ ਜੋ ਪੰਥਕ ਮਰਯਾਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸਨਾਤਨੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀਕਰਨ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛੇਕ ਰਹੇ? ਆਏ ਦਿਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਛੇਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਵਰਗੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਡਰਾਮਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ? ਆਏ ਦਿਨ ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੰਥ ਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ, ਡੇਰੇਦਾਰ ਜਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

ਜੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਅਜੋਕੇ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਝੀ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਛੇਕਣ-ਛਕਾਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨ ਲੀਡਰ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਗਿ. ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਅੰਬਾਲਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ, ਸ੍ਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਪੋਕਸਮੈਨ, ਤੱਪਤਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਛੇਕੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨ ਕੀਰਤਨੀਏਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਾਬਕਾ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਆਪ ਮਜ਼ਹਬ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰੀ ਛੇਕਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ? ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਥਕ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਥਕ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੇ? ਅਤੇ ਛੇਕਣ ਦੀ ਰੀਤ ਛੱਡ ਕੇ “ਸਿੱਧ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ” ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਰੀਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ?

ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਜਿਤਿਆ ਸੀ-ਸ਼ਬਦਿ ਜਿਤੀ ਸਿੱਧ ਮੰਡਲੀ ਕੀਤੇਸੁ ਆਪਣਾ ਪੰਥ ਨਿਰਾਲਾ॥(ਭਾ.ਗੁ.) ਤਾਂ ਅਜੋਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕੌਮ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਸਾਧਾਂ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਮਰਾਈਏ, ਵਡਭਾਗੀਏ, ਨਾਮਧਾਰੀ, ਨੀਲਧਾਰੀ, ਸਰਸੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਆਦਿਕ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ “ਸਿੱਧ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ” ਭਾਵ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਵਾਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਚਾਉਂਦੇ? ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਅਸੀਂ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗੇ ਜੇ ਉਹ ਪੰਥ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਥਾਂ ਥਾਂ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਪਾਤ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾਉਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਭਲੀ ਕਰੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸੁਮਤਿ ਬਖਸ਼ੇ।

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ ਅਸੀਂ ਹਾਂ-

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਇੰਟ੍ਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਨੇਡਾ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਇੰਟ੍ਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਮਰੀਕਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂ.ਐਸ.ਏ., ਅਦਾਰਾ ਜਾਗੀ ਖਾਲਸਾ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਸਾਕਾ ਜਥੇਬੰਦੀ, ਇੰਟ੍ਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਯੂ ਐਸ.ਏ., ਪੰਥ ਦਰਦੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਗਤਾਂ।

SANGRAND AND SIKHI

By Karminder Singh Dhillon Ph.D (Boston)
Kuala Lumpur, Malaysia.

An increasing number of *gurdwara parbhandaks* and *sangats* celebrate the occasion of *sangrand*.¹ These celebrations take the form of regular *kirten*, *katha* and *Barah Maha* reading type *diwans*, implying that *sangrand* is a Sikhi related occasion. A number of justifications are put forth to prove that *sangrand* is indeed a Sikh function. This article examines these justifications with particular attention to the *Gurbane* portions that purportedly discuss and hence dictate *sangrand* as a Sikh function.

¹ Other similar functions include *Maasiya*, *Puranmashee*, *Lohree*, *Maghee*, *Rakhree*, *Shraad*, *Karwa Chauth*, *Dushera* and *Divali* etc. *Divali* is discussed in a separate article that appeared in this publication. This article concentrates on *Sangrand*, but will touch briefly on these other functions.

Sangrand originates from the Sanskrit word *Sans-kranti* (literally: sun-dependent change or sun-related actions). The sun and moon have both been a regular feature of Indian spirituality from the Vedic times. There are gods that correspond to both planets (*Sus and Ruv*) and many rituals such as baths, fasts, pilgrimages and distributions of charity are tied closely to the positions and movements of these two celestial bodies. The underlying principle of fixing rituals to days on the calendar is that certain days are auspicious, some are bad (therefore activity should be avoided on these days), and others – though inauspicious – can be salvaged by the interventions of spiritual persons or religious chants and rites to turn them into favorable days.

By operational definition, *sangrand* is the first day of the 12 months² that make up the Indian solar calendar. The full moon day on this calendar is called *puranmashi*, and the moonless night is called *masia*.

What is the position of *Gurbane* and *Gurmat* on *sangrand* then? What is the practice of our *Gurdwaras* in relation to *sangrand* (and other moon and sun related occasions)? The objective of this article is to explore these questions.

First, the practice of our *Gurdwaras*. Three broad categories can be observed. The first category observes a *diwan* on every *sangrand*. The day is celebrated as an auspicious day. A *bane* titled *Barah-maha* (literally: Twelve Months) is recited, the *kirtenias* sing *shabads* from this *bane* that “discuss the particular month”, and the *kathakar* (if any) proceeds to pick out one of the 14 paragraphs from *Barah Maha* that “talks about the particular month”, re-reads it, and proceeds to explain it to the *sangat*. The *ardasia* (*granthi*) says in the *ardas*, words to the effect that the *sangat* is gathered to celebrate the *sangrand* of (name of month), asks the Guru to bless the *sangat* and ensure that the rest of the month passes in happiness. Readers may be interested to note that the Harmandar Complex falls within this first category.³

² These are: *Chet, Vaisakh, Jeth, Haar, Sawan, Bhadon, Assu, Kathak, Magghar, Poh, Magh* and *Fagan*.

³ A *sangrand* diwan is held in one of the *diwan* halls of the Harmandar Complex every *sangrand* day. The entire *Barah Maha* (M: 5) is read followed by an

The second category of *gurdwaras* doesn't have a *diwan* on every *sangrand*, but would read the *Barah Maha* on any of their regular Sunday *jour-melas*, if *sangrand* happens to coincide. The one particular paragraph that coincides with the month is repeated, and sometimes explained. A good number of smaller *gurdwaras* within and outside of India fall into this category.

The third category, believed to be a minority does not celebrate or commemorate *sangrand*. Their position is that *Gurmat* dictates that no day is good, bad, or worthy of celebration or condemnation simply because it coincides with the position of the Sun or the moon. Sikhs who support such a stand further accept that *Barah Maha* has nothing to do with *sangrand* either.

THE JUSTIFICATION. *Parbhandaks, sangats* and *parcharaks* who believe that *sangrand* should be celebrated as a Sikh function provide the following justifications:

- (i) **Historical:** *Sangrand* has been celebrated since the Vedic days. People always consulted their spiritual echelon on the beginning day of every month to ask for guidance. Sikhs during the days of the Gurus **continued** to do so. There has never been an injunction for the Sikhs to stop celebrating it.
- (ii) **Gurmat:** The Sikhs asked Guru Arjun Dev ji for advice on how to celebrate *sangrand*. The Guru proceeded to write the *Barah Maha* (*Majh Mahala* 5, GGS pg 133). He told the Sikhs to gather in the *Gurdwara* and read this *Bane* on every *sangrand*.
- (iii) **Gurbane:** The *Barah Maha* has one paragraph devoted to each month. Each paragraph therefore is a call for Sikhs to celebrate *sangrand*. Each paragraph tells the Sikhs how to live the rest of the days of that particular month.
- (iv) **Logical:** Even IF celebrating *sangrand* is indeed un-*gurmat*, there is still a logic for the

explanation of the one paragraph that “corresponds” to the month in question by the *kathakar* on duty..

event: *sangrand* is just an occasion for *sangats* to meet and pray. It provides an added **excuse** to come to gurdwara. We don't have to celebrate *sangrand* as *sangrand*. After all, *kirten*, *katha*, reading *Barah Maha* and *ardas* is all that we do on *sangrand* day. What can be so un-*gurmat* about that?

The justification of those *gurdwaras* in category two above is usually as follows:

- (v) **Request by sangat.** The *sangat* wants the *parbhandaks* to instruct the *granthi* to read *Barah Maha* on the particular day IF *sangrand* happens to coincide with whatever normal function the *gurdwara* is celebrating. The *sangat* is *guru-roop* (literally form of the guru), hence its request cannot / should not be turned down.
- (vi) **Logic:** We are merely reading more *Banee* (*Barah Maha*). The more *Banee* we read, the better, isn't it?

Let us examine each of the six assertions above with a view of not only finding out if any make sense, but if these views are supported or critiqued by *Gurbanee* – in particular within *Barah Maha* itself.

Justifications (i) and (ii) are contradictory. If *Sikhi* was meant to continue following existing practices (of the vedic times), then why did the Sikhs have to go to Guru Arjun ask seek advise on *how* to celebrate *sangrand*? Why not just carry on celebrating the “existsing” practice? Besides if the “vedic times” is our basis, then there are a myriad of practices that have to be followed too. We should be throwing water at the sun too – another celebration from the ‘vedic times’.

Justification (ii) is not only based on our ignorance, it further makes out Guru Arjun to be ignorant. Guru Nanak had composed the *Barah Maha* (*Rag Tukhari* GGS page 1107). If it is to be believed that Sikhs did pose the question of “how do we celebrate *sangrand*” and the Guru's response was “here, I have written *Barah Maha*, get together, read, sing, discuss it on every *sangrand*,” then this answer would have come from Guru Nanak himself. Surely, this would have been the way Guru Nanak himself celebrated *sangrand* (If he celebrated it in the first place and If *Barah Maha*

was written for the purpose of **celebrating** *sangrand*) and such “celebration” would automatically have become Sikh practice. In fact If *Barah Maha* was written for that purpose of celebrating *sangrand*, Guru Nanak would have given such instruction upon composing *Barah Maha* **without** having the Sikhs ask him.

Accepting this *sakhi* regarding the 5th Guru telling the Sikhs “here, I have written the *Barah Maha*, get together and read it” is to suggest that Guru Arjun himself did *not* know that Guru Nanak had already composed the *Barah Maha* – a preposterous suggestion relating to a Guru, and regarding one who had compiled the *Guru Granth Sahib* (*Pothee Sahib*, then) which contained both Guru Nanak's *Barah Maha* and his own).

Alternatively, if indeed, the Sikhs had come to Guru Arjun for advice on how to correctly celebrate *sangrand*, and indeed if he meant them to gather and read the *Barah Maha*, his reply would have been: “Guru Nanak has already written *Barah Maha*, all of you Sikhs should gather and read his *Banee*.” Alternatively his reply would have been: “but Guru Nanak has already told us how to celebrate *sangrand*,” or “but we already have an established Sikh practice of how to celebrate *sangrand* from Guru Nanak's times that has carried on into Gurus' Angad, Amardas, and Ramdas ji.” All or any of this replies could, however only have been possible if the Gurus before him had sanctioned the celebration of *Sangrand*, and the reading of Guru Nanak's *Barah Maha* had become the standard Sikh manner of celebrating *sangrand* through the periods of the 4 Gurus preceding Guru Arjun.

It is quite obvious hence, that the story of Sikhs going to Guru Arjun to ask “how to celebrate *Sangrand*” is such that cursory analysis renders its fictitious and exposes its pseudo nature.

So why don't our *sangrandees* just change this story and say: the Sikhs went to Guru Nanak and asked for the proper way to celebrate *sangrand*. And that Guru Nanak replied: “celebrate it by getting together and read, sing and discuss my *Barah Maha*.” Changing the story solves the problem of not making Guru Arjun appear ignorant, but it still makes our *sangrand* celebrating folks appear dim-witted. Because when they read the *Barah Maha* on *sangrand* day, they read,

sing and discuss Guru Arjun's. If the order was given by Guru Nanak, it would have been to read Guru Nanak's *Barah Maha*, not Guru Arjun's.

There is no doubt that Guru Arjun knew that Guru Nanak had already composed the *Barah Maha*. If indeed *Barah Maha* was written for the purpose of celebrating *sangrand*, would Guru Arjun compose a second *Barah Maha*, (thereby creating confusion amongst Sikhs) and then go ahead to say: "read my *Barah Maha* as part of your *sangrand* celebration"? If Guru Nanak had given instructions earlier on to read his *Barah Maha*, and Sikhs (for whatever reason) came back to Guru Arjun, would he have said "from now on, stop reading Guru Nanak's *Barah Maha* on *sangrand* day, read mine, instead?" It is outrageous to accept that Guru Arjun would set about creating such confusion by issuing ridiculous instructions. IF he had, surely there would be two groups of *sangrand* celebrating Sikhs today – one reading Guru Nanak's and the second Guru Arjun's. There may even be a third group – reading both by justifying – the more *banees* the better! So viewed **in the context of Barah Maha being sangrand related /connected**, Guru Arjun's decision to compose a second *Barah Maha* is anything but wise. There cannot be two *banees* for one the one and same "occasion."

If however, *Barah Maha* is **not** written for the purpose of celebrating *sangrand*, has nothing to do with *sangrand*, and has **other** higher objectives and spiritual purposes, then the Guru or Gurus could compose two, three or even more *Barah Maha Banees*. Such multiple *Banees* with the same name become problematic **only** if they are tied to an occasion, a celebration on an event; because there can *only* be one *Banee* for one event. The very fact that there is a second *Barah Maha* by Guru Arjun is in itself clear indication that either *Barah Maha* is not tied to *sangrand* or any other event, occasion and celebration. In fact Sikhs need to appreciate that no *Banee* in the entire Guru Granth Sahib is tied to any particular event, occasion and celebration.

Before attempting to understand *Barah Maha* (both compositions) in its proper context, it is pertinent to look at three underlying Gurmat principles that will help us comprehend the issue. A Sikh needs to understand that the underlying principle of *sangrand* is simply that certain days – because of the day's

coincidence with the position of the sun (the beginning day of the month in this case) are more auspicious than others. Is there such a principle in *gurmat* and *gurbanee*? Second, what does *gurmat* say about tying/linking a particular *banee* to a certain event, occasion or celebration. Third, since *Barah Maha* is associated with "the correct way to celebrate *sangrand*" what do we make out of the notion of 'celebrating correctly'?

THREE GURMAT PRINCIPLES WORTH KNOWING.

(a) Auspiciousness. The philosophy of *sangrand* is rooted in the *Bippar* principle that that certain days are auspicious and others are not. The latter require spiritual interventions to turn them into favorable days. *Sangrand*, being the beginning of the calendar month was set as the right time for lay people to go to their spiritual guides (the Brahmin priests) to (i) consult which days and time were auspicious for their specific needs and (ii) get specific advice on what rituals (donations, fasts etc) to perform on the various days of the new month. For the priestly class *sangrand* served to provide a constant hold and sway on their followers. This was done through an intricate web of instructions valid for the next 30 days (with regular reminders on other occasions such as *Masia*, *Puranmashi* etc). *Sangrand* also served the purpose of providing the priestly classes their regular sustenance. This was done by requesting as donations, whatever material and service were required by the priests themselves for the next 30 days. *Sangrand* was thus declared doubly auspicious, worth of celebration by the performance of a variety of rituals under the supervision of the *bippar* priestly class.

Anyone with basic knowledge of Gurmat would know that such philosophy and principles have been critiqued and thus have no place in the daily life of a Sikh. GGS on page 318 has a verse in *Gauree Raag* composed by Guru Arjun:

*Nanak Soee Dinas Suhaavrhaa, Jit Prabh Aavai Chit.
Jit Din Visrai Paarbarahm Fit Bhalayree Rut*

O Nanak, that day is auspicious, when God comes to mind. Cursed is that day, no matter what the season, when the Supreme Lord God is forgotten.

In another verse (GGS Page 927 *Ramkali*) Guru Arjun makes the principle crystal clear:

*Rutee Maah Moorat Gharaee
Gun Uchrat Sobhaavant Jee-o.*

Blessed and auspicious is that season, that month, that moment, that hour, when you chant the Lord's Glorious Praises.

The principle is clear. Days (or hours) are not auspicious or otherwise simply because they are named such or happen to be such or because they coincide with the positions of the sun, moon or other celestial bodies. The beginning of the month is no more or less auspicious than the second, third or 30th day. What makes the moment auspicious is **what** the Sikh does spiritually during that moment.

It follows therefore that *sangrand*, *massia*, *puranmashi* or Monday or Wednesday, or the 1st or the 31st has no meaning, significance or relevance to a Sikh simply on its own.

(b) Linking Banees with occasions. Sikhs need to appreciate that no *Banee* in the entire Guru Granth Sahib is tied to any particular event, occasion and celebration. This does not however mean that Sikhs have not (wrongly) tied *Banees* to occasions. *Ramkali Sadd* (GGS page 923) has been tied by some Sikhs to be read during the death ceremony. Some *gurdwara parbhandaks* and *granthis* recite it, arguing that this *banee* evokes **sad** emotions – hence meant for sad occasions. Reciting *Ramkali Sadd* has thus become a **ritual** related to death in some *gurdwaras*. Never mind that this *banee* is a critique of ritual and a clear call for a Sikh to rise above the sway of emotions. The *Gurmat* practice of reading the one and same *Anand Sahib* during *all* Sikh functions, irrespective of nature (death, birth, joy or otherwise), and the reciting of the same *Salok Mahala 9* during every *Bhog* ceremony (death / birth/joyous/otherwise) is indication of this *Gurmat* principle. The Sikh *Rehat Maryada* of *Anand Karaj* does require the singing of *Lavan*, but *Lavan* is not a *Banee* (as *Barah Maha*, *Ramkali Sadd*, *Sukhmani* or *Japji* is for instance). The *Lavan* consists of one single *shabad* with four parts (*Suhee* Fourth Guru, GGS pg 773). This *shabad* is not even titled as *Lavan* by the Guru. We have given it the title of *Lavan* (meaning circumambulation). Nothing should stop any Sikh from

reading/singing this *shabad* at any occasion. On one occasion, I have witnessed this *Lavan shabad* turning out as the *Hukumnama* after the *Ardas* during a death ceremony. What better way for the Guru to instill the notion that the *Lavan shabad* is not reserved for *Anand Karaj*.

Linking *Barah Maha* to *sangrand* is therefore not in accordance with *Gurmat*. It is an afterthought. *Sangrand* (and a host of other vedic/bhramanical practices/occasions/events) has obviously been brought in as Sikh practice first and the effort to legitimize, justify, and obfuscate was undertaken much later.

It is fairly obvious that *sangrand* was smuggled into Sikh *gurdwaras* by certain elements (*mahants*, *derawads* and other deviants) whose only justification was that they owned / ran our *gurdwaras* and had possession of our *parchar* for over two centuries after the demise of the tenth Guru. The demand for justification came very much later, when thinking Sikhs started asking for it. The justifications were therefore cooked up by the beneficiary elements (modern day *sants*, *dera* fellows, *gurmat*- illiterate *parbhandaks* etc) who could not reach any higher than the standards of *hey diddle diddle*. They had no knowledge of Guru Nanak's *Barah Maha*, they had never read (let alone understood) either of the *Barah Maha*, had no interest in looking beyond the **title** of these two *banees*, could not be concerned with thinking through the logic of **two Barah Mahas**, or that the *banee* was a critique of everything that *sangrand* stood for, and had no knowledge whatsoever of the true principles of *Gurmat*.

All these *sangrandees* could do was to cook up *sakhis* of Sikhs going to Gurus, and the Gurus instructing the Sikhs to celebrate this occasion and whatever else that these *sants*, *mahants* and deviants had smuggled into our *gurdwaras*. Their *sakhis* are essentially "do as you are told, because the Guru told the Sikhs." Knowing very well, perhaps, that Sikhs rarely make an effort to understand their treasure of *gurbanee*, these adulterators ventured to link some *banee* or other to their smuggled practices; never mind if the *banee* actually condemned that very practice. They linked *Gagan Mei Thal Rav Chand Deepak Baney* (*Dhnasri* Guru Nanak: GGS page 66) to their smuggled practice of *Aarti* in the *gurdwaras*. And they linked a *banee*

titled Twelve Months to *sangrand*. The logic of their *sakhis* and their purported banee link was as bogus as the cow jumping over the moon and the spoon running away with the fiddle. It is such *hey diddle diddle* stuff on which the dubious *sangrand* is linked to the spiritually elevating and Godly throne aspiring *banees* called *Barah Maha*. That Sikhs have relegated one of these two jewel-*banees* (Guru Arjun's composition) to ritualistic reading during *sangrand*, and the other (Guru Nanak's) into absolute obscurity is perhaps the most profound tragedy that has fallen on the Sikh psyche in relation to his spiritual connection with *gurbanee*.

(c) Celebrating Correctly

These deviants who controlled our Gurdwaras for two centuries went a step further in wanting to authenticate all the rituals and activities that they smuggled into our *gurdwaras*. They hence came up with the fraudulent notion of “celebrating correctly” or “*gurmat* way to celebrate” ceremonies that had been **discarded in total** by our Gurus. How does one “celebrate correctly” some celebration that has been rejected in the first place? Within the benchmark of *hey diddle diddle* the way to do it was fairly straightforward. All that was needed was a cooked up *sakhi* and a *banee* with a title or a few phrases that had some mention of the smuggled event. Not a difficult undertaking given that *sakhis* can be continuously modified to withstand whatever scrutiny that came afterwards, and given that Sikhs were generally loath to read, understand and get to the core messages of *banee*. The following personal narrative may help illustrate.

While taking issue on celebrating *sangrand* with a *dera*-trained *granthi* of a local *gurdwara*, I was given a new twist to the *sakhi* of Sikhs going to Guru Arjun on advice regarding how to celebrate *sangrand* correctly. This *granthi's* take was that the Sikhs told Guru Arjun that Guru Nanak's *Barah Maha* was too difficult and complex to read and understand. Guru Arjun hence wrote a simplified version, and from that point on, Guru Arjun's simplified *Barah Maha* became standard fare during *sangrand* celebration. This was clearly a case of modification of a dubious *sakhi* after specific defects were discovered in the original tale. More importantly, such modification laid bare the continued disregard for the Guru and the *banee*. To accept this embellished *sakhi* is to accept that by “agreeing to simplify” Guru Nanak's *Banee*, Guru Arjun was implying that Guru

Nanak had made a mistake of writing a complex *Barah Maha*, and that such **error** needed correcting. Looking at the amount of *Sanskrit* and *Prakrit* vocabulary that Guru Arjun used in his *Barah Maha*, the only conclusion one would arrive (If one accepts this remixed *sakhi*) is that the fifth Master agreed that Guru Nanak's *Barah Maha* was complex, and went ahead and wrote a second *Barah Maha* which was equally, if not more complex than the first. These *sangrandees* need to tell us why Guru Arjun's so called simplified *Barah Maha* still has to be explained and interpreted by our *kathakars* at every *sangrand* para by para, *sangrand* after *sangrand*.

If there was a “correct” way to celebrate *sangrand*, then there must be a correct way to celebrate *puranmashi*, *massia*, *karva chauth*, *teerath*, *fasting*, *divali* and every thing else that belonged elsewhere. In this way, Sikhs could throw water at the sun too; albeit *correctly* by simultaneously reading out the *banee* that critiques/condemns this worthless ritual. The “correct way” for Sikhs to do idol worship may as well be to install the Guru's idol in our *gurdwaras*, and worship it while reading, reciting, doing *kirten* and *katha* of Bhagat Kabir's shabad *Patee Torey Malni*, *Patee Patee Jeo*. (GGS pg 479). That this *shabad* critiques idol worship is of no consequence. All that mattered was its reading would *gurmatize* idol worship. What depths of depravity must Sikhs descend to as a result of us not wanting to understand *gurbanee* before we realize we are being spiritually duped?

Sikhs must be aware that the terminology for Sikh spiritual celebrations is *gurpurab* (literally events relating to the Guru). Bhai Gurdas ji captures this spirit: *Qurbanee Thinaa Gursikha, Bhae Bhagat Gurpurab Karenday*. (I am a sacrifice to the Sikhs who in love and devotion celebrate *Gurpurabs*). This in line with the *gurmat* principle that a day is not celebrated or shunned simply because it is full moon, because there is an eclipse, because it is a Thursday, or because it the first of the week, month or year. Such a principle is the crux of *Birpran Kee Reet*. The crux of *gurmat* is to celebrate events that connect to our Guru. Anything that connects to *Birpran Kee Reet* connects to *pakhand*. But all that connects to our Guru connects us to *sachkhand*.

UNDERSTANDING BARAH MAHA.

As pointed out above, there are two *banees* with the

title “Twelve Months” in the GGS. All 1430 pages of the GGS are in poetic form. The Gurus and *Bhagats* have displayed vast spiritual creativity in their compositions, messages, illustrations, logic, arguments and reasoning. Such creativity is also amply illustrated in, among other things, the choice of titles and the resulting structures and frameworks of their compositions.

In *Rag Majh* there is a *bane* titled *Din Raen* (Literally: Day and Night) (GGS page 136 *Majh Mahala 5 Din Raen*). Similarly on page 344 of the GGS there is a *bane* titled *Var* (Literally: week). It has 8 paragraphs, for each beginning with the name of the day *Somvar* (Monday), *Mangalvar* (Tuesday), *Budhvaar* (Wednesday) etc. Is the latter *bane* **about** the particular days (Monday till Sunday)? The title certainly says so – it is about days. Using the logic of *sangrandees*, Sikhs should gather in the *gurdwaras* every week and read/discuss/sing this *bane*. And the *granthi* should re-read the paragraph that relates to that particular day – and do a *katha* on it. This would be “correct way” to practice the vedic tradition whereby people consulted their priest on what could or could not be done on particular days. Tuesday was reserved for the wrath of the gods. Thursday was unfit for washing one’s hair. Friday was for washing off sins by fasting. Saturday was for checking if the priest had enough butter on his plate. Sunday was for discovering if his bed sheet had worn out. By the same logic, then Sikhs should also gather at *gurdwaras* in the day and in the night and the *bane* titled *Din Raen* should be read/sung/interpreted.

The discerning *gurbanee* reader soon realizes that the *bane* titled *Din Raen* has nothing to do with day and night, the *bane* called *Var* has nothing to do with *Somvar* till *Shaneevaar*, and *Barah Maha* has nothing to do with twelve months. The messages of these *Banees* are spiritual, heavenly, Godly and elevating. The level of Godliness contained in the part of *Din* is the same as *Raen*. The spirit of heavenliness as contained in the paragraph on *Somvar* is the same as *Budhvar*. The spiritual elevation encapsulated in the paragraph of *Vaisakh* is the same as the one on *Maghar*, or *Chet* or *Fagan* or *Poh*. And above all, the underlying core message is that by themselves the day, the night, a Monday, a Wednesday, a *Mahgar*, a *Vaisakh* and a *Chet*, a January, an August and a December – are **all** one and the same. They are the same because the

creator made them all. They are the same because it is we **mankind** who have given them *names* and *divisions*. It is mankind again that created “positions” for the sun and moon. It would be foolish to categorize our **own** divisions and positions as auspicious, as worthy of celebration or as good or bad. What matters is **what we do** to connect to the higher realms of spirituality and Godliness. The Gurus and *Bhagats* have used the names of days and months as poetic creativity to structure their compositions. *Chet* is the name of a month, but in the *Barah Maha* it is used to denote the linguistic definition of *Chet* (remembrance).

*Chet Govind Aradheay, Hovey Anand Ghana
(Barah Maha Guru Arjun)*

Remember (*chet*) and contemplate (*aradheay*) on God and unlimited Joys will come.

Budvar is the name of a day, but Bhagat Kabir used it to denote the definition of *Budh* (intellect / thought faculty)

Budhvaar Budh Karey Pargas.

Through your intellect, let the light of God illuminate your thought faculty)

The *sangrandee* will interpret the above two verses as follows: **In the month of Chet**, contemplate on God and unlimited joys will come. **On Wednesday**, let the light of God illuminate your intellect. Such interpretation is a mockery. What does one do on Monday? Darken one’s intellect? What about the non-Chet months? No need for contemplation? Or no unlimited joy anymore? Why only in Chet month?

If the point that *Barah Maha Bane* is not about the 12 months, and *Vaar Bane* is not about the 7 days, and *Din Raen Bane* is not about day and night is still not clear, then the following may help.

Elsewhere in the GGS there is a *bane* titled *Pattee Likhee* (Literally: the written alphabet). It has one paragraph devoted to each of the 53 then prevailing alphabets. (*Rag Asa M: 1 Pattee Likhee* GGS page 433). On page 435 there is another *bane* by Guru Amardas with the same name (*Rag Asa M: 3 Pattee*). On page 250 there is a *bane* by Guru Arjun called *Bawan Akhree* (52 alphabets). On page 340 there is a

banee by Bhagat Kabir by the same name (*Rag Gauri Purabi Bavan Akhree*). Applying the logic of the *sangrandees*, are we now to say that these *banees* are **about** alphabets, that certain alphabets are auspicious (for use in our names for instance), or that certain alphabets are bad, or that certain alphabets require the intervention of certain chants and rituals to make them good. The beauty of these *banees* lies in the Guru's and *Bhagat's* spiritual creativity. Such ingenuity is so amply illustrated that they are able to advocate a different facet of God and His wonder in each and every one of the 52 alphabets. In one sense therefore the underlying message is that all the 52 alphabets are the same because one can always find something spiritual in **each** of them and **all** of them.

By advocating that a *banee* titled Twelve Months is about celebrating *sangrand*, the *sangrandees* have undertaken a great leap of logic. Such logic results if one takes the title and **confers** a meaning to suit a distortion. The meaning of the title should be **inferred** from the essence of the *banee*. On page 917 of the GGS we have a *banee* titled *Anand*. One could confer a distorted meaning to it by saying the *banee* was written for *King Anand*, or that it was written to express the Guru's joy after his *Anand* (wedding) or that it was meant for his son named *Anand*. The true meaning of "Anand" as 'spiritual joy' can only be **inferred** from reading and understanding the 40 paragraphs of this *banee*. The inferred meaning of *Sukhmani* in terms of 'spiritual calm' comes from understanding the 24 *astpadees*. The conferred (distorted) meaning of *Sukhmani* is "giver of *sukh*." This meaning is distorted because in *gurmata suk* and *duk* are two sides of the same coin. GGS on page: 57 *Sukh Dukh Sam Kar Janeyeh*. In *Sukhmani : Sukh Dukh Sam Dhristeta*. (Sam means equivalent). The Guru could not be saying "*sukh* and *duk* are the same, but then here is one *banee* (*Sukhmani*) that will bring you only *sukh*."

The meaning of the title "Twelve Months" has been conferred by *Sangrandees* as follows: "*sangrand* is to be celebrated by Sikhs as an auspicious day on which they need to gather at the *gurdwara* to get guidance on how to spend the 30 days of a particular month. Now consider this: the word *sangrand* does appear even **once** in both *Barah Mahas*. It does not appear even once in the entire GGS. To talk about 12 Indian months and not mention *sangrand* at all is the strongest critique of *sangrand* and its philosophy. The **names** of the 12

months are deployed in poetic manner to cajole the Sikh to link to God. The message: "link to God/remember Him/sing His praises" is the same for all the 12 "months." Under such circumstances, the **inferred** meaning of Twelve Months ought to be: **remember God irrespective of the month, day or hour**. Another inferred meaning is: the months may have different **names**, but that Guru's message is one and the same. In each and every one of these names lies a Godly message. Looked at from such perspective, *Barah Maha* is a *banee*, just like all other *banees*, for all occasions, not tied to any single day, and above all spiritually enlightening.

THE MESSAGE OF BARAH MAHA.

Guru Arjun's compilation starts with the couplet:

*Kiret Karam Key Veecharay,
Kar Kirpa Melo Raam.
Chaar Kunt Deh Dis Bhramay,
Thuk Aiye Prabh Kee Dhamm.*

Guru Nanak's composition begins: *Tun Sun Kiret Karam Purab Kamaiya. Ser Ser Sukh Suhama Deh So Tun Bhala.*

There is similarity in the words. The verses mean that I have been separated from you on account of my deeds/actions (*kiret karam*). [*Karam* means labour.] I have looked for peace and solace everywhere (four directions and 10 continents), and come to you after being exhausted by this search.

Can this be the opening verse of any thing remotely connected to *sangrand*, let alone a call to celebrate that day? A *sangrandee* is expecting the Guru to tell him that his suffering is on account of the inauspicious month (and not his actions). He is further expecting the Guru to tell him what to do to turn the inauspicious into the auspicious, or at the very least when (what month, time, day) everything will suddenly become auspicious. But the Guru is telling him, auspiciousness has nothing to do with the time, day, and month. It has all to do with our *kiret karam*, meaning **actions**.

Now let us look at a sampling of the way in which the **names** of the Indian months are elevated to mean **more** than just the name of the so called month. The reference to the name of the month is in bold.

Month name	Barah Maha Verse	Inferred Meaning	Meaning conferred by <i>Sangrandees</i>
Cheter	Chet Milaye So Prabhu	Remembrance allows one to meet with God	In the month of Chet , one meets God
Jeth	Har Jeth Rangeela Tis Dhanee	The blossoming and colorful Lord meets with the blessed	In the month of Jeth , I meet with my ...
Bhadon	Sey Bhadoen Narak Na Paeyey Rakhan Vala Het	Those who are protected from duality by the Saviour will be saved from hell	In the month of Bhadon , they will be saved from hell by the Saviour
Maghar	Manghar Prabh Aradhna Bahru Na Janmareah	The cycle of reincarnation has been broken by my effervescent remembrance of God	In the month of Maghar those who remember God will have their reincarnation cut
Fagun	Falgun Nit Salaheay Jis No Til Na Samaey	The fruit of virtue is daily praise and the absolute elimination of greed	In the month of Fagun praise Him daily ...

A few points to ponder: The Guru changes the names of some months. *Cheter* becomes *Chet*, *Bhadon* become *Bhadoey*, *Maghar* becomes *Manghar* and *Fagun* becomes *Falgun*. This is an indication that the Guru is not **solely** concerned with the **month**. If the month was of primary importance its name would not be altered. And if the objective of the verse or paragraph was to refer to the month, the month's name would not be altered. Why change the *name* of something if the intention is to refer to that something? But if the objective is to give the word spiritual meaning, it could be **changed** accordingly.

Also look at the verse *Sawan Tina Suhagnee*. If "Sawan" was nothing more than the name of the month, this verse would have to read "*Sawan Tina Suhagana*." The name of the month is masculine. Also note that the Guru has placed the word "Har" before Jeth. This indicates that the word "Jeth" is being referred to as an attribute of God (Har) and not purely as the name of the month called *Jeth*. Of particular interest is *Bhadon's* transformation into *Bhadoey* (Bha-do-ey meaning two fears or duality). A second verse of the *Bhadon* para reads *Bhadon Bharam Bulaneay*. Here Guru ji is clearly indicating that *Bhadon* means *Bharam* which means duality). The word *Sey*, before *Bahadoey* refers to

"those." So *Sey Bhadoey* means "those who have duality."

The concluding verse of Guru Arjun's *Barah Maha* is: *Maha Devas Moorat Bhalley, Jis Ko Nadar Karey. Nanak Mangey Daras Daan, Kirpa Karo Harey*. Auspicious are the months, days and moments for whosoever God casts His glance of grace. (*Nadar Karey*). Nanak seeks the blessings of your meeting; please shower Your mercy on me.

The concluding verse of Guru Nanak's *Barah Maha* is: *Bay Dus Mah Rutee Thitee Vaar Bhaley. Gharee Moorat Pal Sachey Aiye Sehej Milay*. The 12 months, the seasons, the weeks, the days, the hours, the minutes are all auspicious when the Lord comes and meets me with natural ease.

In between the opening verse and closing stanza, Gurus Nanak and Arjun deliver a spiritually elevating discourse on our actions, on separation, on His blessings, His grace, His vision, His mercy, on remembering Him, on searching Him and on meeting Him with natural ease. Indirectly every one of these discourses cuts through the underlying, obsolete and archaic philosophy of *sangrand* (and everything else connected to it) like a hot knife slicing butter.

The beliefs of *sangrand* are pulverized to dust and grounded to ashes within the mind of the Sikh who cares to understand the messages of *Barah Maha*. The false but powerful hold of fake commanding priests who used the pretense of celestial bodies to mislead and misguide lay people are all shattered by the messages of *Barah Maha*. In its place and within the Sikh mind, these two *banees* construct the purest and holiest of visions of the continuous grace and mercy of the Lord.

Yet if the *sangreandee* is bent on linking *Barah Maha* to *sangrand*, then the only link is that these two *banees* have with *sangrand* is that they provide a stinging critique of the philosophy of *sangrand*. Even then the critique is indirect, because both *Barah Mahas* make no mention of *sangrand*, the need for it, or for celebrating it. That is because neither of these *banees* is about *sangrand*.

THE REMAINING JUSTIFICATIONS.

In the course of trying to educate the Sikh about *Barah Maha*, one faces weaker but no less erroneous justifications (mentioned as justification (iv), (v) and (vi) above). Brief responses to each are provided as closing statements of this article.

Sangrandees have argued that *sangrand* is just an occasion for *sangats* to meet and pray. It provides an added **excuse** to come to *gurdwara*. This argument obfuscates their choice. The following analogy will illustrate. Christmas day, simply because it is a holiday provides an added excuse for Sikhs to come to the *gurdwara* and do *kirten*, *katha*, *ardas* and *sewa*. No doubt about it. But if the *gurdwara* program (on Christmas day) went something like this: the reciting and singing of a specific *banee* or *shabad* that was said to be “connected to Christmas” or to the ideology of the occasion, a *katha* on Christmas, and an *ardas* for Christmas to bring joy - then the accurate explanation for such a practice would be that the **gurdwara was being used** as an excuse to celebrate Christmas. *Sangrandees* are thus guilty of using the *gurdwara* and *gurbanee* as an excuse to propagate, practice and instill the significance of a concept that has been absolutely discarded by our Gurus. They are seeking an excuse to celebrate *Sangrand*.

When *parbhandaks* and *granthis* are taken to task to explain their decision on *sangrand*, we are often told that they are acting on requests from the *sangat*. That the *sangat* is *guru roop* and therefore its request cannot be denied. What about those taking such *parbhandaks* to task – are they not the *sangat* as well? Such arguments are pathetic and reflect the pitiable state of our *gurdwara* leaders. Of what purpose are leaders if they have no spine to stand up for *gurmat* practices in the face of *Bipran Kee Reet* requests. The very least any *parbhandak* /*granthis* can do, if and when faced with such requests is to refer to the Sikh *Rehat Maryada* (SRM). The SRM advocates the celebration of *Gurpurabs* and four spiritual *sanskaars* (birth, *anand karaj*, death and *amarat sanskar*) in the *gurdwaras*.

All we need to ask is: Is *sangrand* a *Gurpurab*? Is *sangrand* any of the SRM mentioned Sikh *sanskaars*? The answer is clearly in the negative. But if our *parbhandaks* still find it difficult to convey this fact to their *sangats*, then they may simply refer their *sangats* to the sub section on *Gurdwara*, page 12 para (h) of the

SRM which advocates that non-Sikh celebrations should not be celebrated in the *gurdwaras*.

What is most detrimental about this particular *Bipren Kee Reet* called *sangrand* is that it the point of conception of all that needs to be thrown out of the Sikh psyche. Bringing *sangrand* into our *gurdwaras* is the start of the slippery slope towards everything else that needs to be thrown out. *Sangrand* is the *Bipren* door, that once opened, will cause a tirade of wayward practices to tip-toe in, each at the heels of the other. And that is because everything else: *puranmashee*, *masia*, *lohree*, *karva chauth*, *maghi*, *rakhree*, *shraad* – the list is endless – is conceived of *sangrand* and all that *sangrand* stands for. Sikhs need to link with the **messages** of *Gurbanee* or risk being de-linked from the Guru forever. End.

[The author can be reached at dhillon99@gmail.com. *Gursikhs* wanting soft copies of the article for distribution in their *Gurdwaras/sangats* or posts on personal websites are welcome to request the same from the author.]

SIKHISM ON WOMEN

(A humble offering, In Celebrations of 300th GURGADDI DIWAS of SRI GURU GRANTH SAHIB JI)
Jasbir Singh Sethi, Houston, October 23, 2008

“Theirs is the only religion (Sikhism) which says in their religious scriptures that women are equal in every respect to men”¹ Dr. John Smith.

This is from Atheist Society. They are the worst critics of any religion. Such a compliment from Atheists deserves a serious look into the subject, “Sikhism on Women.”

This Topic alone, in the recent past, has become the clarion call for Sikhism. Many scholars have written books. Dozens of articles are being written and published in magazines all over the world.

SCRIPTURAL QUOTES:

In the beginning let me at least quote (for reference) one scholarly work².

Dr. Kohli in his article, “The Position of Women in Sikhism” in his book, “Sikhism and Guru Granth Sahib”, has surveyed the Indian Literature, historical

and mythological, to define the role and status of women in ancient India. He determines that women were exalted. It is under the influence of Islam that Indian Women became subservient³.

He also covers it from social and cultural spheres too. His references from ancient and medieval Punjabi Literature, for example, “Mirza – Sahibaan” and “Heer – Ranjha” is interesting. I wonder why he has stayed away from direct quotes from other religions, particularly Hinduism⁴.

He has given ample quotes from Gurbani, such as, “So kiyō manda aakhiyae...(Asa Di War)” and “Satian eh Na aakhiyae...(Var Suhi)” etc. Please do read Dr. Kohli’s scholarly article.

Sri Guru Granth Sahib has numerous definitive quotes granting an equal status to women. We will take just a few as examples:

“So kiyō manda aakhiyae, Jit Jamaen Rajan” (Asa Di War)
(How can we call them (women) bad, because they even give birth to the Kings).

This is a very interesting concept. Applied in the worldly sense, every one reveres the Kings, so how can you call the mother of a King (Queen Mother) bad? Would this not amount to giving the King a bad motherly name? “*Maan Di Gaal*”, will it amount to calling the King, “Son of a Bitch?”

At a higher level, since we believe that God Almighty is the creator of us all, HE has created us, just like a mother created us in the physical sense. So if we call a mother, bad then are we not calling the Creator himself as bad? This is blasphemous.

“*Satian eh Na aakhiyae...(Var Suhi)*”

Here Sri Guru Granth Sahib is very harshly condemning the ages old Indian Religious custom of “*Sati*”. Sati is the custom when a wife is required to burn herself alive on the funeral pyre of her husband. This is cruelty par maximum.

SCRIPTURES OF OTHER RELIGIONS:

I get opportunity to participate in “Interfaith Meetings” here and I do come in close contact with Scholars from Christianity, Judaism, Islam, Bahais, Hinduism and Buddhism.

On the subject of “Status of Women”, they just cannot state it, looking straight in your eyes.

Actually, the opening Quote of Dr. Smith is just enough, in this context. It virtually sums it up all that no other religion has accorded the Woman a status equal to man.

It needs repeating, “Theirs is the only religion (Sikhism) which says in their religious scriptures that women are equal in every respect to men”¹. Dr. John Smith

This one quote summarizes the comparison for all other religions.

SIKH WOMEN (HISTORICAL).

Dr. M. K. Gill in her book, “The Role and Status of Women in Sikhism” has very extensively covered the roles played by “Guru Consorts.” Examples are Bebe Nanki (Sister of Guru Nanak Dev Ji), Mata Sulakhni Ji, Mata Khiwi Ji, Bibi Bhani Ji, Mata Ganga Ji, Mata Nanki Ji, Mata Kishan Kaur Ji, Mata Gujri Ji, Mata Sahib Devan Ji and Mata Sundri Ji . She has developed excellent Role Model pictures⁵.

Besides Guru Consorts, the Sikh Women, throughout the history have created marvelous role models, equal to or better than men.

Guru Ji had established “Manjis” (Assignments for Dissemination of Sikh Teachings) and there were a number of women included in these illustrious persons. Note, occupants of these “Manjis” were next to Guru Ji Himself.

“They (Sikhs) even had women soldiers, leading armies into battle against, “You know who” (the usual suspects – Muslims!). Their history is a proud one...”⁶ Here just one name will sum it all, “Mai Bhago”, who put to shame the “Forty Muktas” and took the command herself.

In Mir Manu’s time, the sikh women had overcome the worst weakness of “*moh*” (debilitating attachment) and exhibited marvelous examples when their children were snatched from them and mercilessly killed right before them. This trait alone, fearlessness, is one of the

two prominent traits of God (Nirbhao, Nirvair – fearless and with no enemies – see “*Mool Mantar*”). In fact they had attained a seat in God’s abode.

Another amazing historical fact about Sikh women is astounding. When British annexed Punjab and conducted the first census in Punjab, they were amazed to find that literacy rate of Sikh women was close to 100%; way ahead of any segment of population any where in India. The reason is simple that Sikhs have Guru Granth Sahib as their eternal Guru, and written in Punjabi – Gurmukhi just for them and they learnt the language to read for themselves and do Path of Sri Guru Granth Sahib (As, in Sikhism, there are no intermediaries like Brahmins and designated priestly class, to do the holy readings and perform rituals, for fees).

NAME OF SIKH GIRLS AND THEIR APPEARANCE:

Guru Ji gave the name of “Kaur” to all Sikh girls. Kaur means “Princess”. Look at the psychological impact of such an elevation – to Princess. This was another subliminal signal for the positive transformation of the character of Sikh Girls. A character that gave “self respect” to them in their attitudes and thinking.

Again Guru Ji abolished the “*Purdah System.*” Purdah System required all females, particularly girls to cover their faces along with head. With covered faces, the girls were limited in actions. By ridding them off this unnecessary obatacles, girls could participate virtually in every action, sports, business, warfare etc. equally with males.

Dowry System was another curse to females. Sikh Rehat Maryada (Code of Conduct) describes the marriage ceremony in its simplest form, no dowry, no fan fare, just seeking blessings of Guru Ji’s

In fact, another inhuman practice, as corollary of “Dowry System” was female infanticide. The parents had become butchers, who had started killing girls at birth so that they do not have to give “Dowry.” Sikh Rehat Maryada (Code of Conduct) very clearly forbids all Sikhs to have no dealings with those who do “female infanticide.” Such a complete social ostracizing, checked this inhuman act.

SIKH MARRIAGE – ANAND KARAJ. **(A PINNACLE OF MAN-WOMAN RELATIONSHIP)**

The name of the Sikh Marriage ceremony is *Anand Karj*. Karj means action or activity or ceremony and *Anand is Bliss*.

For Sikhs married state is the norm and the ideal; through it come the best opportunities for serving God’s purpose and the well being of humanity and it affords the best means of fulfillment of individuality, spiritual advancement and attainment of Bliss.

The phrase “*Pursuit of Happiness*” is in The US Declaration of Independence. This is one basic American Dream, The Pursuit of Happiness. State of Happiness is actually from within and is in doing and not having, though generally we have started interpreting it as “having” – an expensive car, a big house, diamond jewelry on and on.

However, BLISS is still a higher stage, in fact much higher and the ultimate stage. If “Happiness” is dependent on “doing” rather than “having”; Bliss is in Union. Pre-requisite of Union is self-effacement, egolessness.

Frankly, to me, the real essence of Sikh marriage ceremony, Anand Karj, unfolded by reading some contemporary US writers, such as Dr Wayne Dwyer, Dr Covey (Famous for his: “7 Habits of Most Effective People”)

Dr. Dwyer has written a letter to a hypothetical reader in the next century. In that letter he asks the hypothetical reader of next century a question, “Have you been able to realize that we are Spiritual Beings who have come to this earth for physical experience, not that we are physical beings who occasionally get a glimpse of spirituality?” Here Dr Dwyer is referring to the basic Divine Seed in the makeup of human beings.

Dr. Covey very effectively talks about “Paradigm Shift”. He says the way we look at and perceive our surroundings is based on our previous assumptions and unless those assumptions are changed, we cannot have a different look at our existence and surroundings. This Paradigm Shift is needed. It guides the way we look at the world. If I am looking down, I will see floor, dirt etc. But if I shift my view and turn my head upwards, I will be looking at beautiful blue sky. See;

by Paradigm shift our view changes completely. With these clarifications, when I look at the teachings of Guru Granth Sahib, I am told, “*Mun too Jote Sarup hain, aapna mool pachhaan*” (Oh my mind recognize your basic nature, you are that light which is part of God). i. e. we are “Spiritual Being”. Then Guru Ji says, “*Dekhan aeo Jagat Tamasha*” (I have come to see this physical drama).

A spiritual being getting physical experiences.

We need a paradigm shift and must start considering ourselves (and of course, others too) as spiritual beings. This spiritual being is separated from its source (Atma from Parmatma) the God. There are real strong pangs of this separation and an intense longing for Union with the Source. That Union is Bliss (Parm-Anand).

Sikhism regards married life a must, because, if approached in the light of teachings of Guru Ji, you can experience a miniscule union of two sparks and it gives you the experience/glimpse of Bliss. Guru Ji says, “*Dhan pir eh na aakhie behn ekathe hoi, ek jot doi murti dhan pir kaye soi.*” (Husband and wife are not those who just live together, but in reality, they are ONE SPARK in TWO BODIES (see the union has taken place rendering two sparks to become one though outwardly they may look like two persons).

This experience of Bliss then goads you on to Parm-Anand.

LAVANs at page 773 of Guru Granth Sahib are read and sung and the couple accepts these teachings of Guru Ji’s by going around Guru Granth Sahib and then bowing before Guru Ji.

Lavans give a road map for the journey of life and arriving at its destination – God Realization.

Now let us see the meaning of “4 LAVANs”.

The FIRST one stresses on righteousness of conduct and contemplation of the Name of The Lord, following the teachings of the True Guru. You get imbued with sweetness of His Name thereby the Happiness comes effortlessly.

The SECOND nuptial circumambulation – the realization comes that it is Lord’s Grace that True Guru dispels all fears and all filth of ego is washed away. The

reverent prayers affirm Lord’s all pervasiveness within us, without and the Universe- just ONE GOD.

In the THIRD stage comes the longing for the Lord and detachment from the world. Lord is found through exaltation, singing Gurus hymns and in the company of saints. The Holy Name echoes in the heart and Love of God has awakened.

FOURTH stage is when mind reaches to the knowledge of the divine and God is innerly grasped, through the Grace of Guru. The sweetness of Beloved God pervades body and soul. By exalting the Lord, the Eternal Lord is attained.

Since, our life here is very much entrenched in Physical activities, Guru Ji has given the simile of Lotus Flower, whose roots are in swamp but head is above the water level in beautiful universe above. Since we do have to exist and interact at the swamp level too, then we get into dark spots too. Life is a journey and husband and wife are the wheels of the vehicle. In the ups and downs of day-to-day life and encounters with roughness of the road, many times, the wheels get out of alignment. Remember the Guru Ji is the best Mechanic to align you again and you should come to Guru Jis Sharan. His guidance, will keep this vehicle in good shape and alignment and you will have a superbly enjoyable and enriching experience in this journey of life.

ADULTRY

“Ghar Ki Naar tiage Andha; pur Naari sangh Ghalae Dhandha.” (SGGS page 1164)

(A blind man only would do such a heinous mistake of leaving his own wife and get involved with another woman.)

“Pur Naari ki Sej Supnae he na Jaeo.”

(Guru Gobind Singh Ji has admonished that even in your dream, don’t commit adultery)

“Nij Naari sangh preet tum nit bhareao”

You have to cherish and love your own wife. In fact as described in “Anand Karaj”, this is the only road that will even take you to your final destination of “Supreme Bliss of Merger with Paramatma.”

According to Sikh Rehat Maryada (Code of Conduct) Adultry is one of Bajar Kurehat (Most serious

infringements of your Baptismal vows).

Again one of the FIVE K's is Kachhehra (The knee high underpant). It symbolizes and is ever a firm reminder that adultery is prohibited.

Another interesting aspect is that implication and application of these rules is for both genders.

These teachings and edicts gave a very strong character and moral strength to the Sikhs.

You must have heard about the "Sikh Joke" of "Bara Baj Gae" (It is twelve o'clock). It is now a joke, but what it refers to is an extremely honorable chapter in Sikh History.

When Ahmed Shah Abdali / Nadir Shah and other hordes who used to attack India repeatedly from North West, they not only looted the wealth of India, but also used to take beautiful girls and women as captive slaves who were sold for pennies in the market place of Ghazni. Their route back was also through Punjab. The Sikhs developed the techniques of "Gorilla Warfare." They would stay hidden, in nearby forest. But at night (around twelve O'clock, midnight) they would attack the camps of returning invaders and would free these women from their captivity, bring them along and restore them to their respective families.

PRESENT DAY PERSPECTIVE

(A) I met a lady in the Sikh Center, Houston. She was wearing Keski. I knew a number of White American Ladies wearing Keski attending Gurdawara. By the way, some of our Indian Origin young Sikh ladies have also started wearing Keski (though very few). But this lady was black. I met her after langar. She told me that she had a Ph.D. We talked couple of time. **She told me that she is born Christian. They had a Study Circle, meeting once a week for Bible Studies. In one such meeting, she raised this specific question, "Status of Women in Christianity."** A few weeks, in their study circle discussions were devoted to this topic. Various quotes from Bible were dissected. She said, she was not convinced rather became disappointed.

Then she on her own started surfing the "net" and lo and behold, she discovered Sikhism. She said, she could not believe that such a religion existed that bestowed such unconditional equality of gender.

Then she found out that in Houston, there is a Sikh Center where the Sikh congregational meetings are held. She started visiting the Sikh Center. She introduced me to her 5 year old son and her husband (a white American and an IT big shot.) The husband had also started wearing a turban.

(B) In another incident, I was in the Sikh Foundation Office in Palo Alto, California. Next door is Stanford University, one of America's top most prestigious and also the most expensive private University. In fact, Stanford University is the leader in giving birth to and nurturing America's Hi-tech industry – the famous Silicon Valley.

Just fifteen Sikh students there, had taken an initiative to get a course introduced on Sikhism. It was with the approval of the Dean and at no cost to the University. The classes were held every Thursday evening with volunteer teachers/ from the Bay Area Sikh Community.

The Sikh Foundation Chairman, Dr. Narinder Singh Kapany, the Father of Fiber Optics was scheduled to give one lecture in this series. Unfortunately, he fell sick and was unable to attend. In his place, at the last minute, I was drafted in to fill that slot.

I was surprised that though only fifteen students had registered, but the attendees were more than fifty. A number of young Sikhs and even non Sikh executives from Silicon Valley (Hi tech Community), surrounding Stanford University, when learnt about this course, joined in as "Audit Students."

After the lecture, I was requested to help conduct the Question and Answer session continuing from a previous class, and the subject was, "Status of Women in Sikhism."

I opened the subject with the statement that any Scripture or for that matter any worthy document (Such as the Constitution of USA) can have Three positions on a subject; one positive, second negative and third, neutral – no stated position i.e. "Silent".

The Constitution of USA was silent on the issue of voting rights to women. It took almost 140 years of struggle by the women in USA to get their voting rights.

Now, if a Scripture is NEGATIVE, how can you change it to be positive? Even if the Prophet himself came back and wanted to change, his zealot followers won't let him do that. So in my opinion, this is fait-accompli and a lost cause.

Third situation, when the scripture is very positive, Like Sri Guru Granth Sahib, wherein, not just in the passing but over and over the equality of women is asserted. There is no ambiguity, no doubt, at all.

Thus if the women come forward and start meeting all the requirements of a position, they can demand and claim their rights back – because they are guaranteed in the Sri Guru Granth Sahib.

(C) I gave one example from Houston. Every year in December, Sikh Youth Camp and Retreat is organized in Houston. One major item of Agenda is, “AMRIT PRACHAR.” (Administration of Baptism). Once, a young Sikh Lady, who had taken Amrit in previous year's ceremony, claimed that she has been keeping REHAT (Sikh Code of Conduct), rigorously, and she wants to be included in the “PANJ PYARAS.” (The Five Beloved ones, who are chosen to prepare and then administer – AMRIT). There sure were objections, but she won her right.

(D) Repeatedly another similar question is asked about why no female raagi does kirtan in Darbar Sahib. My feeling is that they have to first deserve then desire. They should first fulfill all the other requirements of a good Kirtania.

(E) One more related question is about “SEWA IN THE DARBAR SAHIB.” It was attempted by American Sighnis. They were granted the right, but in the last minute, they were cheated⁵. But they should not give up their right and claim it again and again, till it becomes part of the tradition.

(F) In social, day to day life events, once, the wife of a friend told me, “Veer Ji, you have exalted Mrs. Sethi so much and have spoilt her.” I smiled and said, “Dear Sister, I am following the edict of Guru Gobind Singh Ji. Didn't he give the name of “KAUR” (meaning Princess) to our daughters? Yes, then the mother of a Princess has to be a Maharani (Queen) and so she deserves to be respected and treated like a Queen.

(G) We used to have a one hour “Radio Cast” – “GURBANEE VEECHAR”, every Sunday morning in Houston. One fifteen minute segment on “Questions and Answers” was hosted by me.

Once a young lady asked me a question about the status of women in Sikhism, but she predicated her question that she has read and heard about all the quotes from Sri Guru Granth Sahib; she wanted to know if there is any scientific basis behind all these quotes, since Sikhism is considered very scientific religion.

This was a very strong, very modern question, no doubt, and a very challenging one. My answer was very straightforward. The entire world is built on molecular theory and of course, the minute components of a molecule such as atom, electron, neutron etc. are basic building blocks. Similarly in Biology, there are cells and chromosomes. The sex determining chromosomes are Y and X. In fact Y Chromosomes are basic feminine chromosomes. In humans, YY chromosomes determine a female person, and XY chromosomes are in a male person. Thus even males are half females. Does it not look obvious that really basic one is “Y” Chromosome

Hence Guru Ji says:

“Eis Jag Maen Purakh Ek hae, Haur Sagli Naar” - page 591-592

(In this world, there is just One MALE – AKALPURAKH (The ALMIGHTY); every one else are females.)

Let us consider another Branch of Science – Psychology.

Guru Ji has very emphatically stated that “Naam” cannot come if there is “Ego”. These two – NAAM and EGO, cannot reside concurrently. Since attainment of Naam is the goal, that means ego has to go. That is why Guru Ji is stressing those very female characteristics such as “Hukam Mannna”, “Haleemi”, “Submission”, “Tehl Sewa” on and on. It is through the female characteristics that subdue EGO, that you can attain Naam. (I think it is not just equality, but females are superior to males in spirituality).

In Sri Guru Granth Sahib, there are many examples of “Pangs of separation” suffered by a wife when she is

separated from her husband. Those kinds of pangs are clearly symptomatic of very high, rather ultimate level of LOVE, of which Guru Ji says, "Jin Prem Keo Tin Hi Prabh Paeo."⁶ (Those who love can attain Akalpurakh).

- (1) **INDIA JOURNAL (Feb. 01, 2008); Your Opinion Column, "Study of Different Religion by Atheists." Dr. John Smith (Atheist Society)**
- (2) **"Sikhism and Guru Granth Sahib' by Dr. Surinder Singh Kohli, National Book Shop (2007); ISBN: 81-7116-093-X; Page 86, "The Position of Women in Sikhism."**
- (3) **.....ibid**
- (4) **.....ibid...**
- (5) **Dr. M.K.Gill, "The Role and Status of Women in Sikhism."**
- (6) **Ref. (1) above.....ibid...**

BANDI BIR - THE CAPTIVE HERO
Rabindranath Tagore's Tribute to
Banda Singh Bahadar
from Katha (Legends), 1899

This poem is based on the anthology of the British historian Todd. The facts narrated by Todd have not been distorted in this poem. However, this is one of the poems where Nobel-Laureate Tagore upholds that the seeming defeat of the Sikhs was a victory in the test of history. It is the victory of their spirituality over the brutal force they had to encounter. That is why Sikh ideal survives as a dynamic force, one of the noble heritages that will propel the Indian nation forward. And what happened to the omnipotent rulers (Mughols) who had let the hell ooze on this beautiful earth, cultivated cruelty and inhumanity at its highest and appeared invincible? In the words of the Poet - "With blood stained sword in hand, with their bloody look, They hide face in the children's lesson book ..." [Rajat Das Gupta]

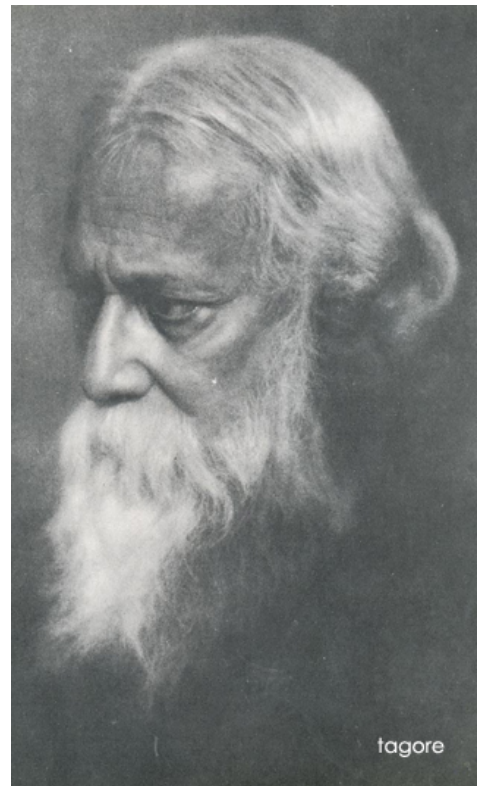
On the banks of the five rivers,
 Up rise the Sikhs spontaneous;
 With hair coiled above their head
 Inspired by the Mantra their Guru spread
 Fearless and unyielding.....
 "Glory to Guruji" - thousands of them
 Resound the horizon;

At the rising sun of the dawn
 The Sikhs stare with deep emotion
 With new awakening.

"Alakha Niranjani!" (means 'Holy Spotless'= God)
 The war cry of the rebellion;
 Let loose their chivalry;
 On their ribs clank swords luminary;
 In wild joy was Punjab's insurrection
 "Alakha Niranjani!"

There came a day,
 Thousands of hearts were on their way
 Without any binding or fear,
 Life and death at their feet slaves mere;
 There on the banks of those rivers
 The tale of that day still shivers.

At the tower of the Delhi palace,
 Where the Sikhs are apace -
 The Badshajada's drowsy spell

Time and again they quell;
 Whose voices there, the dark sky tear?
 Whose torches set the horizon afire?

Unleashed there was the flood
Of the devotee's blood.
From thousands of hearts torn apart
For destination divine in their lark -
The heroes putting their sacred blood mark
On the forehead of their motherland
There around the five rivers so dear and grand.

In the Mughol and Sikh battle
Their embrace to each other throttle
Like the fight between the eagle and snake,
Deep bruise one to the other did make.

In the fierce fight of that day -
In blood craze "Din Din" the Mughols bay,
"Glory to Guruji" - was the Sikh's commotion
In their divine devotion.

At Gurudaspur castle
When Banda was captured amidst all bustle
In the hands of the Turani troop,
As if a lion fettered with his group;
To capital Delhi they were taken,
Alas, at Gurudaspur Banda was beaten!

The Mughol soldiers march ahead,
Kicking up the road dust in sneer,
Hoisting the Sikh's chopped head
At the blade of their spear.
Follow them Sikhs seven hundred,
Tinkles their chain,
Throng people on the road widespread,
Windows open - a glimpse they fain,
"Glory to Guruji", the Sikhs roar,
For fear of life none is sore,
Sikhs with the Mughols to-day,
Stormed the Delhi road all in gay.

Started the scurry,
For lead in the carnage was their hurry;
They line up at the dawn
Defiant till their execution.
"Glory to Guruji" was their slogan
Until they were done.

Thus over a week,
The arena turned bleak;
With seven hundred lives gone -
Upon the martyrs' immortalization.
On the last round of cruelty

Banda was ordered by the Kazi
To kill his own son,
At ease to be done.

In mere teen was the boy,
With hands tied thrown as a toy
Into the lap of Banda and without a word
He drew him close to his heart.
For a while he put his hand on his head,
Just once kissed his turban red.
He then draws his dagger,
Whispers in the child's ear -
"Glory be to Guruji - fear not my son"
A virile in the boy's face did burn -
In his juvenile voice the court did ring
"Glory to Guruji" as he did sing.
With his left hand Banda held the boy,
With right struck the dagger in his ploy,
"Glory be to Guruji", was all he did implore
As he took to the floor.

Silence fell in the court,
Guruji's inspiration still not abort.
Then with tong red hot
Banda's body was pieced apart;
A word of moan he uttered not
And all in calm did he depart.
As stopped his heart throb
Witnesses closed eyes - silence choked pin drop.

[Courtesy: www.sikhchic.com ED.]

**PETITION SUCCESSFULLY PRESENTED IN
PARLIAMENT OF CANADA ON JUNE 10, 2010 -
A DAY AFTER THE PETITION WAS BLOCKED
BY CONSERVATIVE GOVERNMENT**

[PETITION - Presented by Sukh Dhaliwal, MP on JUNE 10th in Canadian Parliament demanding November 1984 Sikh Massacre as - SIKH GENOCIDE \(Click to view\)](#)

On June 9, 2010, A commemorative ceremony took place on the front lawn of parliament which was attended by more than thousand members of Sikh community, and where many Members of Parliament voiced their support, including: **Andrew Kania, Sukh Dhaliwal, Bob Rae (Toronto Centre), Rob Oliphant (Don Valley West), Bonnie Crombie (Mississauga**

South), Kirsty Duncan (Etobicoke North), Dan McTeague (Pickering-Scarborough East), Mark Holland (Ajax Pickering) and Jean Dorion (Longueuil -Pierre Boucher). NDP leader Jack Layton has also voiced his support in an earlier statement.

SIKHS ASK CANADA TO RECOGNISE 1984 RIOTS AS ORGANISED VIOLENCE

Press Trust Of India

New York, June 11, 2010

First Published: 16:42 IST(11/6/2010)

Last Updated: 16:50 IST(11/6/2010)

Sikh groups in the US have asked the Canadian parliament to recognise the 1984 anti-Sikh riots as an organised campaign of violence. A petition, signed by more than 10,000 people, has been presented to the Canadian Foreign Affairs Committee ahead of Prime Minister Manmohan Singh's visit to attend the G-20 summit in Toronto.

The petition was presented by two Liberal MPs Andrew Kania and Sukh Dhaliwal, who came from India in 1984 and was elected in the 2006 elections. "The petitioners call on the government of Canada to recognise that an organised campaign of violence, rapes and killings took place in India in November of 1984 against the Sikh community resulting in the deaths of thousands," it says.

Another Sikh group, 'Sikhs for Justice', has said the Canadian government has a moral obligation towards those killed in the riots. "We cannot be silenced on this issue when nobody has faced justice," said Gurpatwant Singh Pannun, a legal advisor for the New York-based Sikhs for Justice.

SIKHS ACROSS THE WORLD APPLAUD GENOCIDE PETITION PRESENTED TO CANADIAN PARLIAMENT

A Petition requesting Canadian Parliament to recognize the massacre of Sikhs in November 1984 and to recognize the said massacre as "GENOCIDE" as defined in Article 2 of U.N. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide was successfully presented in Parliament of Canada on June 10, 2010, a day after the petition was blocked by conservative government.

Gurpatwant Singh Pannun, Legal Advisor of Sikhs for Justice stated that it is just a starting point and we will continue to work on the international platform and present November 1984 Sikh Massacre case before United Nations, US Congress and European Union. He stated that we will present evidence to the international community showing that the massacre of Sikhs in November 1984 was Genocide and will disseminate correct information and data related to the same. He further stated that we cannot be silenced on this issue when nobody has faced justice. Canada and the western world have a legal and moral obligation towards those Sikhs who fell victims to such a massacre. He further stated that, if the Canadian government denies their request for a hearing or if the government's response to the petition is not adequate, Canadian Sikhs will work to present a "motion" to have the November 1984 killing of Sikhs recognized as genocide.

**TEXAS VICTORY:
THE TRUE COST OF CHANGE**

(June 15, 2010) Austin, Texas)

Two weeks ago, the curriculum of 4.8 million Texas public school students was finalized. For the very first time, Sikhism has been mandated to be taught in the classroom. What does this mean for our community?

- It means that Maneera Kaur (Dallas, TX) **will not have to make Sikh presentations in her classroom every year**, because now her teachers are making them.
- It means that Tejinder Singh's (Austin, TX) **teacher will no longer ask him to take his "hat" off** (referring to his patka), because she will understand the significance of our articles

of faith.

- This means that students like Jaspreet Singh (Houston, TX), who were constantly bullied, **will have a more respectful and understanding environment in school.**

What does it take to move America's most conservative Board of Education? **Here is a look at the true cost of change:**

Advocacy and Community Organizing

- **4 separate trips from New York to Austin, TX** to attend Board of Education Meetings.
- **10 in-person meetings with Texas Board of Education Members** to persuade them to include Sikhi in the standards.
- **490 letters and emails** sent by Sikh community members to the Board of Education during their public comment periods.
- **1,219 petition signatures** from people all over Texas, Sikhs and non-Sikhs, in support of including Sikhism in the standards.
- **10 Sikhs testifying** in support of Sikhism being included in the state curriculum.
- **5 trips from New York to Dallas, Houston, Austin, and San Antonio** to make presentations and rally sangat support for the campaign.

Education

- **30-page professional informational binder** created for each Texas Board of Education member on Sikhs and why Sikhi should be added to the curriculum.
- **186 pages of curriculum standards intensely studied** to determine the best place for Sikhi to be included in the social studies standards.

If you believe this work is important and want to see it happen elsewhere, please donate today: <https://secure.groundspring.org/dn/index.php?aid=2563>

We need your help to ensure everyone knows who Sikhs are and respects them in their neighborhoods. Please support the Coalition's Education work. It is only with your support that we were able to achieve this victory. Thank you.

Waheguru Ji Ka Khalsa, Waheguru Ji Ki Fateh!
The Sikh Coalition Team

The Sikh Coalition is a community-based organization that works for the realization of civil and human rights for all people. The Coalition serves as a resource on Sikhs and Sikh concerns for government, organizations and individuals. The Sikh Coalition relies on your tax-deductible financial support to sustain its initiatives and broaden its services. In addition to supporting the Sikh Coalition directly, we encourage you to use matching donation programs offered by many employers. The Sikh Coalition is a 501c (3) non-profit organization. Thank you for your support.

PRESS RELEASE

15 June 2010

**20,000 SIKHS COMMEMORATE 26TH
ANNIVERSARY OF THE JUNE 1984
MASSACRE**

London - 10,000 Sikhs from across the UK were expected in central London on Sunday to take part in a Remembrance March and Freedom Rally to commemorate the 26th anniversary of the June 1984 Indian army assault on the Golden Temple Complex.

The numbers were expected to be down on the 15,000 from last year, which was special as it was the 25th anniversary. However, organisers and sceptics were taken aback when an estimated 20,000 attended this year and many hundreds if not thousands were left behind as coaches and minibuses organised from across the UK were unable to cope with the demand.

Some came for the first time last year and liked what they saw in Trafalgar Square so decided to come again and encourage others to come. For the first time over 7,000 Sikhs were invited by the Sikh Federation (UK) via Facebook. However, the biggest factor was almost certainly advertising on the Sikh Channel and discussion programmes leading up to the event. Many commented had the Sikh Channel pushed the event in the same way as the 10 Downing Street demonstration for the 17 Sikh labourers sentenced to death in Dubai the numbers could have been even higher.

Certain clique groups were less enthusiastic about joining others at the event this year and either decided to stay away or have a token presence. However, many have commented the gathering was not only larger, but free of controversy. Gone were groups of youths with their faces covered by balaklavas so they remain unrecognisable to the Indian government. This year, there was no nonsense with the youth and elders

alike willing to show that they were proud to be Sikhs and openly and freely support the notion of a Sikh homeland. All groups need to realise ordinary Sikhs, including many families, reinvigorated by the activities in Trafalgar Square are in the process of reclaiming this event on behalf of the community.

The fact that support for a Sikh homeland from ordinary Sikhs appears to be growing rapidly once again will send shivers down the spines of the Indian government. The message is clear - Sikhs abroad will never give up on bringing those guilty of the crimes in 1984 to justice. The stage in Trafalgar Square also signalled a better marketing campaign to highlight the benefits of a Sikh homeland through carefully prepared messages.

Sikhs gathered in North Carriage Drive, outside Hyde Park from 11am and were addressed by numerous representatives from Gurdwaras. The Remembrance March started at 1pm and wound its way through central London streets and ended in Trafalgar Square at around 2.30pm. The Freedom Rally followed with both English and Punjabi speakers, a specially prepared 30-minute video that was shown in two parts to Sikhs on the big screen and a floral tribute to the Shaheeds. The video was shown earlier in the day to non-Sikhs in Trafalgar Square. Politicians from all political parties sent messages of support and former Minister John Spellar MP once again addressed Sikhs. Simon Hughes the Deputy Leader of the Liberal Democrats who has made his views very clear on the self determination of Sikhs was delayed and not able to reach the Freedom Rally before it concluded.

Gurjeet Singh
National Press Secretary
Sikh Federation (UK)

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੁੱਤ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ' ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ:
ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਗੀਰ

ਲੰਡਨ - ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡਾਕਟਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਗੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ' ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ 'ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ' ਲਫਜ਼ ਕਾਇਮ

ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ "ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ" ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੱਤ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲੋਕ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਜਰਨੈਲ ਨੂੰ ਏਨੇ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਮਰਹੱਟਾ, ਰਾਣਾ ਪਰਤਾਪ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਮਨਾਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਬਦਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਪਰ **ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁਣਾ ਵਧ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਜਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਈ ਜਦ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਸਣੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹੌਸਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮਾਂ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ-ਠੋਕੇ ਬਣ ਚੁਕੇ ਸਨ।** ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਮਰਹੱਟਾ ਦਾ ਜੁਆਈ ਵੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ (ਕੁਲੀ ਖ਼ਾਨ) ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਕੌਮਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸਾਥ ਦੇਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੁੰਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ' ਨੂੰ ਸਹੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਮਹਾਨ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ "ਦਿੱਲੀ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ" ਰੱਖਿਆ ਜਾਏ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਉਸ ਦਾ ਬੁਤ ਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਥੇ ਕੈਦ ਵੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਂਜ ਉਸ ਦੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਜਜ਼ੀਰੇ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹਸਤੀ ਹੈ ਤੇ ਚੱਪੜ ਚਿੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਦੇ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਕਮ ਫ਼ਿਰਕੂ ਸੋਚ ਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੱਪੜ ਚਿੜੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨਗਰ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ’ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਖ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸੀ। ਮਨੀਮਾਜਰਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ, ਛੱਤ ਬਨੂੜ, ਬੁੜੈਲ, ਚੱਪੜ ਚਿੜੀ, ਰੂਪੜ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਵਿਚਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁਨਾਸਿਬ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਤਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ‘ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਹਗੜ੍ਹ, ਸਢੌਰਾ, ਬੂੜੀਆ, ਕਪੂਰੀ, ਕੁੰਜਪੁਰਾ, ਕੈਥਲ, ਮੁਸਫਾਬਾਦ, ਦਾਹਮਲਾ, ਸ਼ਾਹ ਬਾਦ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, ਮੋਰਨੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਗਲਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪਧਰ ‘ਤੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ‘ਤੇ ਤਰਾਵੜੀ ਕੋਲ, ਜਿੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਨ, ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੁੱਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ **ਚੱਪੜ ਚਿੜੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦਾ 50 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਬੁੱਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਚਿੱਤੌੜ ਵਿਚ ਕੁੰਭਾ ਰਾਓ ਨੇ 1440 ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਗ਼ੌਰੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ‘ਕੀਰਤੀ ਸਤੰਭ’ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਲੰਡਨ ਦੇ ਟਰਾਫ਼ਾਲਗਾਰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨੈਲਸਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬੁੱਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿੱਤ ਜਨਰਲ ਨੈਲਸਨ ਅਤੇ ਡਿਊਕ ਆਫ ਵੈਲਿੰਗਟਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਅਹਿਮੀਅਤ ਜ਼ਰੂਰ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਚੱਪੜ ਚਿੜੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਇੰਞ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਵਾਟਰਲੂ ਦਾ ਹੈ।**

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ, ਯੂ.ਪੀ. ਚਾਰਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੰਦ ਦਾ ਨਾਂ “ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨਗਰ” ਜਾਂ “ਸਰਹੰਦ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ” ਅਤੇ ਸਮਾਣਾ ਦਾ ਨਾਂ “ਸਮਾਣਾ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ” ਰਖ ਦੇਣ; ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਢੌਰਾ ਦਾ ਨਾਂ “ਸਢੌਰਾ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ” ਅਤੇ ਬੂੜੀਆ ਦਾ ਨਾਂ “ਗੁਲਾਬ ਨਗਰ” ਰੱਖਣ; ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਵਾਲੇ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦਾ ਨਾਂ “ਭਾਗਨਗਰ” ਰੱਖ ਦੇਣ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਨਾਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਖਸ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਰੋਲੀ ਵਿਚ ਕੁਤਬ ਮੀਨਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨਗਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੁੱਤ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਇਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਹੀਰੋਆਂ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕੀ ਹੋਇਆ ?

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ
(510-432-5827)

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਬਲਕਿ

ਭਗਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਤੱਕ ਸਭ ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰੱਬੀ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਵਕਤੀਆ ਹਕੂਮਤਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕਾਂ ਅਤੇ ਕਟੜਵਾਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂ ਮੌਲਾਣਿਆਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਕਟੜਵਾਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂ ਮੌਲਾਣਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਲਾਏ ਭਰਮਜਾਲ-ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਕਰੜਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰੇ ਗਏ ਕਿ ਜੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇ ਕਰੜੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਉਲਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧ, ਜੋਗੀ, ਉਦਾਸੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਮੌਲਾਣੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦੀਏ, ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦੀਏ, ਚੰਦੂਸ਼ਾਹੀਏ, ਬੀਰਬਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕ ਜਿੱਥੇ ਵਕਤੀਆ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰਦੇ ਰਹੇ ਉਥੇ ਤੁਰਾਨ ਦੇ ਰਹਿਣਵਾਲੇ ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਕੀ ਬਿਲਾ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸ਼ੇਖ ਅਹਿਮਦ ਸਰਹੰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਖਾਂ ਜੋ ਅਤਿ ਕਟੜਵਾਦੀ ਚਿਸ਼ਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇਸਲਾਮ ਹੀ ਇਸਲਾਮ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਏਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਇਵੇਂ ਸੌੜੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਅੱਗ ਬਲੂਲੇ ਹੋ ਉੱਠੇ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ-**ਖਹਿ ਮਰਦੇ ਬਹੁ ਬਾਹਮਣ ਮੌਲਾਣੇ (ਭਾ.ਗੁ.)** ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਢਾਡੀ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਕੱਲੇ ਚੰਦੂ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਚੰਦੂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਹਿਲਕਾਰ ਸੀ। ਚੰਦੂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਕਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਸਨ ਕਿ ਚਉਬਾਰੇ ਦੀ ਇੱਟ ਮੋਰੀ ਨਾਲ ਲਾ ਆਏ ਹੋ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕਰੜਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਤੇ ਸਿਧੇ-ਸਾਢੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਕਰਕੇ ਧੜਾ-ਧੜ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਿੱਖ ਬਣ ਰਹੇ ਸਨ ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਮੋਹਸਨਫਾਨੀ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਟੜਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਕਬਰ

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੀ ਕੰਨ ਭਰੇ ਪਰ ਅਕਬਰ ਖੁਲ੍ਹ-ਦਿਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਟੈਕਸ ਵੀ ਮੁਆਫ ਕਰ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਅਕਬਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬੀ-ਕਬਾਬੀ ਪੁੱਤਰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਟੜਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਾਇਆ ਕਿ ਜਹਾਂਗੀਰ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਹਿਰ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵਧੇ ਫੁੱਲੇਗੀ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਹਾਂਗੀਰ ਖੁਦ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ “**ਤੁਜ਼ਕਿ ਜਹਾਂਗੀਰੀ**” ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਕੰਡੇ ਗੋਇੰਵਾਲ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਰਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜਨ ਨਾਮ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਗੋਂ ਬੇਸਮਝ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੀਰੀ ਦਾ ਢੋਲ ਉੱਚਾ ਵਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ ਚਿਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਸ ਬੁਠ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ “**ਗੁਰੂ**” (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ) ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਚ’ ਹੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਬਾਗੀ ਖੁਸਰੋ ਇਧਰ ਆਇਆ ਤੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਕੇਸਰ ਦਾ ਟਿੱਕਾ ਲਾ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਓਥੇ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ “**ਗੁਰੂ**” ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਬੱਚੇ ਤੇ ਮਾਲ ਅਸਬਾਬ ਮੁਰਤਜਾ ਖਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ “**ਯਾਸਾ ਦੰਡ**” ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ (ਯਾਸਾ ਦੰਡ ਪੁਰਾਣੇ ਮੰਗੋਲੀਆ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਖੂਨ ਡੋਲੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖੂਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ) ਸੋ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 30 ਮਈ ਸੰਨ 1606 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ—ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ, ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਪਹਿਣ ਲਈਆਂ ਤੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਰਸਤਾਂ-ਬਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਵਾਨੀਆਂ, ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਭੇਟ ਕਰਨ, ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਚਾਰ ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਹੋਈ। ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਛੱਡ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮੁਗਲੀਆਂ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਸੁਲਾਹ

ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਸਤਵੇਂ ਅਤੇ ਅਠਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੀ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮਜ਼ਲੂਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਾ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਹੁਲ ਦੇ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦਾ ਲਕਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਦਾ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਅਕਿਰਤਪਣ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ 14 ਜੰਗਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੀਆਂ। ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ 8 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕੀਤਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾਇਆ, ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਗਿਣ-ਗਿਣ ਕੇ ਬਦਲੇ ਲੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੇ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਦਾ ਫਲ ਭੁਗਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਈ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਅਕੀਦਤਮੰਦ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਵੀ ਬਣਵਾਏ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ 65 ਜਥੇ ਬਣ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵਾਬੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਨੂੰ “ਸੁਲਤਾਨ-ਕੌਮਿ” ਭਾਵ ਕੌਮ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਥਾਪਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਮਹਾਂਨ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸੁਜੋਗ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਬੋਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੜਥੂ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਫਿਰ 65 ਜਥਿਆਂ ਤੋਂ 12 ਮਿਸਲਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਹਾਂਰਾਜਾਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ 50 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਜੋ ਫੁੱਟ ਕਰਕੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮਹੰਤ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਜੋ ਭਾਰੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕੱਢਣੇ ਪਏ। ਫਿਰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਮਹੰਤਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੂਨ 1984 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ ਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਮਹੰਤ ਨਚੈਣੂ ਨੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਨਿਹੱਥੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸੁਬੋਗ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਮਾਣ ਹੇਠ ਮੁਠੀ ਭਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅਕੀਦਤਮੰਦ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਖੂਨ ਗਰਮ ਹੈ।

ਦੇਖੋ! ਗੁਰੂਆਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਟੇਕੇ ਪਰ

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਗੁਰ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਖੜੇ ਹਾਂ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕਈ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਏ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਸੰਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਰੱਬੀ ਗਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ “ਪੋਥੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਕਾ ਥਾਨ” ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਫੁਰਮਾਇਆ “ਗੁੰਥ ਰਿਦਾ ਗੁਰ ਕਾ ਇਹ ਜਾਨੋ ਉਤਮ ਹੈ ਸਰਬ ਸਮੇਂ ਸੂਬ ਥਾਨ ਰਹੈ ਹੈ” (ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼) ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਹ ਸਰੀਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਹਰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਸਣਹਾਰ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਹਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ। ਜੋ ਗ੍ਰੰਥ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦਾ ਹੋਇਆ ਫੁਰਮਾਂਦਾ ਹੈ-ਜਗਤ ਜਲੰਦਾ ਰਖ ਲੈ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ॥ ਅਵਲ ਅਲਹ ਨੂਰ ਉਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤਿ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ..॥ ਨਾ ਕੇ ਬੈਰੀ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਨਾ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕੇ ਬਨਿ ਆਈ॥ ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੀ ਤਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ॥ ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥੁ ਦੇਇ ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣੈ ਸੇਇ॥ ਸੂਰਾ ਸੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ਜੋ ਲੈਵੈ ਦੀਨ ਕੇ ਹੇਤੁ॥ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕਟਿ ਮਰੈ ਕਬਹੂ ਨਾ ਛਾਡੈ ਖੇਤੁ॥ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ)

ਸੋ ਸੱਚ ਨਾਲ ਝੂਠ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਟਕਰਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਟਕਰਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਜੋ ਕੌਮਾਂ ਇੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਦਾ ਜੇਤੂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮਤ ਭੇਦ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਡੇਰੇ ਅਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਬਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਕੀ ਬਿੱਲਾ, ਮੁਰਤਜਾ ਖਾਂ, ਜਹਾਂਗੀਰ, ਬੀਰਬਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਚੰਦੂ ਸ਼ਵਾਹੀਆ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ, ਮੀਰ ਮੰਨੂ, ਅਜੋਕੇ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਵਰਗੇ ਹਿੰਦੂ, ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੱਗ ਲੀਡਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸੱਕਣਗੇ ਜੋ ਅੱਜ ਸਰਬਸਾਂਝੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਜਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਾਖਾ!

ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ!

-ਅਭਿਨਵ, ਜੰਮੂ # 94191-09844

ਸਮਾਂ ਲੰਘਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ। ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਸਟਮ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਿਛੇ ਤਕੇਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਅਜ ਇਹ ਸੋਚਨ ਨੂੰ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਕੀ ਨਵੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਚਾਹਿਦਾ ਕੀ ਹੈ। ਨਾ ਕੋਈ ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲ, ਨਾ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਪਖੀ ਗਮਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ! ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦੋਨੋਂ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਗੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੌਖੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਨਾ ਟੀਚਰ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੱਜ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ! ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਇਕ ਚਪਰਾਸੀ, ਹਵਲਦਾਰ, ਯਾਂ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਨੌਕਰੀ, ਤੇ ਅਖਿਰ ਕਾਰ ਨੇਤਾ ਗਿਰੀ ਯਾਂ ਗੁਨਡਾ ਗਰਦੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਨਦੀ।

ਇਸ education system ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨ ਅੱਛੇ ਡਾਕਟਰ ਪੈਦਾ ਕਿਤੇ, ਨ ਹੀ ਇਨਜਿਨਿਅਰ, ਨ ਹੀ ਸਾਇਨਟਿਸਟ। ਇਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਰਗੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉਪਰ ਉਹ ਲੋਕ ‘ਫਿੱਟ’ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਜੋ ਇਹ ਅਹੁਦੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਐਸੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਜੋ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਮੰਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਫੈਦਾ ਹੋਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਬਨੇਗਾ ਯਾਂ ਟੌਂਗੀ ਸਾਦਾਂ ਤੇ ਜੋ ਅਪਨੇ ਗੱਨਦ ਨੂੰ ਚਮਤਕਾਰੀ ਔਛਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਖੁਲੇ ਆਮ science ਨੂੰ ਚੈਲੇਂਜ ਕਰ ਰਹੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਾਐਕੀ ਇਹ ਸਾਦ ਬਾਬੇ ਸਮਜ ਗੇਏ ਹਨ ਕੀ ਹੁਨ ਇਸ ਭਰਫਟ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਅਚਛਾ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਾਇਨਟਿਸਟ ਪੈਦਾ ਹੋਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ।

‘ਸਰਿਤਾ’ ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹਿੰਦੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਸਤੰਬਰ 2009 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 31 ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 35% ਆਬਾਦੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਰਹ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਾਨ ਵਦਾ ਰਹੀ ਹੈ। 4 ਕਰੋੜ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਡ-ਡੇ ਮੀਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 92% ਤੋਂ ਉਪਰ ਬੱਚੇ ਮੈਟਰਿਕ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ! ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਤੇ ਟੌਇਲਟ ਆਦਿ ਦਾ ਵੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ!

ਜਦਕਿ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਜਾਪਾਨ ਵਿਚ 12.7 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 4000 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 30 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 3650 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 102 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ 348 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

Indian Education System ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦੇਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ 15 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਨੇਤਰਹੀਣ ਹੈ। 21 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਹਰ ਸਾਲ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਣ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ 15 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਉਮਰ ਦੇ 40 ਸਾਲ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ। ਤਮਾਮ ਸੁਵਿਦਾ ਤੇ ਪਰਚਾਰ ਹੋਨਦੇ ਹੋਏ ਵੀ T.B ਹਰ ਸਾਲ 33000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਨਿਜੀ ਪੋਲੀਸ ਅਫਸਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਕਿਤਨੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਾਨਦੇ ਜਾਂ। 1984 ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਟੀਵੀ ਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਦੇਖਨ ਸੁਨਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਆ Ludhiana ਕਾਂਡ। ਅਜ ਸਮਾਜ ਅਨੱਤਕਵਾਦ ਤੇ ਇਤਨਾ ਡਰੇਆ ਹੋਏਆ ਨਹੀ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ। ਇਸ ਤਰਹ ਮਹਸੂਸ ਹੋਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਯਦ ਇਨਹਾਂ ਨੂੰ moral education ਨਹੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾ ਇਤਨੇ ਵਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਅਓਨ ਲਈ ਸੂਰ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਰਖਦੇ ਨੇ ਜੋ ਮਿਲੇਆ ਔਹੀ ਡਕਾਰ ਲੇਆ ਚਾਹੇ ਔਹ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਚਾਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾ ਅਪਨੇ ਹੀ ਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਖੂਨ। Ludhiana ਵਿਚੇ ਹੋਏ ਦਾਂਗੇ ਕੁਛ ਇਨਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦੇਣ ਸੁਨਨ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬਾਪੂ ਆਸਾਰਾਮ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਨਗੇ! ਫੇਰ ਇਹ 'ਬਾਬਾ' ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੇਣ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁਨ ਦਲੀਲਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਕਰੇਗਾ! ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਬਾਪੂ ਆਸਾਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣਗੇ, ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਘੱਟ! ਡਾਕਟਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਰਗੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ!

ਇਹ ਵੀ ਓਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੈ ਕੀ ਵੇਲੜ ਪਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਿਡਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਬਨਾਓਨ ਵਾਲਾ, ਗੁਲਾਮ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਭਰਸ਼ਟ ਅਗੁਆਂ ਦੇ ਚੁਗਲ ਤੋ ਅਜਾਦ ਕਰਵਾਨ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਬਦ

ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਨ ਵਾਲਾ, ਸਤ ਨਾਲਿ ਪਹਚਾਨ ਕਰਵਾਨ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚੋ ਦੂਰਿਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਇਨਸਾਨੀ ਭੇਦ ਭਾਦ ਮਿਟਾ ਕੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੀ ਹੁਨ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀ ਆਵੇਗਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨ (ਸ਼ਬਦ) ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ' ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਈ ਵਿਚ ਗਿਆਨ-ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਟੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ! ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਉਪਰ ਚੱਲਦਿਆਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ 'ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ' ਦੇ ਲੜ ਹੀ ਲਾਇਆ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਖਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ! ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਣਾ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਬਣੇ! ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿਤੀ! ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰਿਆ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 'ਗੁਰਿਆਈ' ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਗਏ! ਤੇ ਇਤਨਾ ਨੇਆਬ ਤੇ ਬੇਸ਼ਕਿਮਤੀ ਖਜਾਨਾ ਸਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਨਾਲਿ ਹੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ-

ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ ਤਬੀ ਚਲਾਇਓ ਪੰਥ ॥
ਸਭ ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ ॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨਿਓ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰਾਂ ਕੀ ਦੇਹ ॥
ਜੇ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਮਿਲਬੋ ਚਹੈ ਖੋਜ ਸ਼ਬਦ ਮਹਿ ਲੇਹ ॥

ਇਹ ਦੋਹਰਾ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਅਰਦਾਸ ਮਗਰੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਤਾਂ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਸਾਡਾ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ! ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੇ ਇਸਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਕੇ ਵਿਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ! ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਣੇ-ਬਣਾਏ ਪਾਠ ਕਰਵਾਕੇ ਹੀ ਕੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ! ਇਕ ਸਮਾ ਸੀ ਜਦ ਲੋਗ ਸਿਖਾਂ ਤੇ ਪਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਖ ਕਹਲਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮਾਨ ਮਹਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਹਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਮੇ ਅਸੀ ਸਿਖ ਕਹਲਾਨਦੇ ਸਾਂ ਅਜ ਗਿਆਨ ਤੇ ਟੁਟ ਕੇ ਅਸੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ, ਰਾਧਾਸਵਾਮੀ, ਖਨੇਵਾਲਾ, ਨੂਰਮਹਲਿਏ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀ ਕੀ ਕੀ ਕਹਲਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕੀ ਸਾਰੇਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਪੜਨਾ ਹੈ ਤੇ ਖੋਜਨਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਇਨੀ ਅਗੇ ਨਿਕਲ ਗੇਏ ਕੀ 1430 ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ" ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਹੀ ਕੱਢ ਸਕੇ ਹਾਂ! ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਵੀਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰਟਨ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ!

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੀਮਤ ਗਿਆਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਸਾਧ-ਬਾਬੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਤੇ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਪਤਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ”! ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵੀ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ”! ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ”! ਅਖੌਤੀ ‘ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ’ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ”! ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਰ ਗੱਲ ਤੇ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ “ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤਰਮਾਲਾ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰਮਾਲੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ! ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਗਾਰੇ ਤੇ ਤੂਤੀਆਂ ਵੱਜਣਗੀਆਂ, ਉਦੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ “ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਜਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ! ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਨਗਾਰੇ ਤੇ ਤੂਤੀਆਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕ ਸਿਰ ਘੁਮਾ-ਘੁਮਾਕੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ “ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ!

ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਕੇਸਕੀਆਂ ਲਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਖਿੱਲਰ-ਪੁੱਲਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ! ਸਿੰਘ “ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਕਰਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਘੁਮਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੂਤ ਆਏ ਹੋਏ ਹੋਣ! ਕਈ ਤਾਂ ਉੱਛਲ-ਉੱਛਲਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ! ਕੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿਤੀ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਗਿਆਨ-ਵੀਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ ਸੀ! ਅੱਜ ਇਹ ਤਰਮਾਲੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਅਖੌਤੀ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ‘ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ’ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ!

ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਤੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਗੁਣ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰੀਏ! ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ “ਬੰਦੇ ਖੋਜ ਦਿਲ ਹਰ ਰੋਜ਼” ਵਰਗੇ ਗੁਰਫੁਰਮਾਨ ਛੱਡਕੇ ਮਨਮੱਤੀ ਸਾਖੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ

ਬਾਬਿਆਂ ਪਿਛੇ ਲੱਗੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕੇਵਲ ‘ਨਾਮ ਜਪਣ’ ਆਸਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ! ਗੁਰਬਾਣੀ ਫਰਮਾਨ ਹੈ:

“ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਆ ਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ਮਨਮੁਖੁ ਮੁਆ ਅਪੁਨਾ ਜਨਮੁ ਖੋਇ ॥” 1418

“ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਬਦਿ ਨ ਕੀਤੋ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਓਇ ਮਾਣਸ ਜੂਨਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਪਸੁ ਢੋਰ ਗਾਵਾਰ ॥
ਓਨਾ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਨ ਧਿਆਨੁ ਹੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਪਿਆਰੁ ॥
ਮਨਮੁਖ ਮੁਏ ਵਿਕਾਰ ਮਹਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੇ ਵਾਰ ॥” ੧੪੧੮

ਇਸੇ ਅਨਪੜਤਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਖੋਜ ਅਤੇ ਦੇਨ “ਅਕੋਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ “ ਜੋ ਹਿਨਦੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸਚਾਈ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿਖ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ। ਹਿਨਦੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਜਿਲਦ ਬਦਲ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੜੇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਇਤਨਾ ਮਹਾਨ ਹੋਨਦਾ ਹੈ ਕੀ ਓਸ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਔਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਓਸ ਤੇ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦਾ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਔਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਛਾਈ ਫੇਲਾਨਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਬੁਰਾਈ ਨਾਲੋਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਚਾਨਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਖੋਜੇਆ ਜਾਨਦਾ ਹੈ ਥੋਪੇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਨਦਾ ਕੇਓਕੀ ਇਹ universal truth ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਨੇਕਤਾ ਫੇਲਾਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਸਿਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਚਾਨਨ ਨੂੰ ਫੇਲਾਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਏਲਾਨ ਕੇ ਸ਼ੇਕ ਦਿਤਾ ਜਾਨਦਾ ਹੈ [Prof. Darshan singh, Inder singh Ghaga, Kala Afgana, Joginder singh (spokesman)].

ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਰੇਆਂ ਅਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕੀ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਗੀਏ, ਆਪ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਖੋਜਿਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਵਾਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤਮਕ ਉਚਤਾ ਪਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਛੇ ਤੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਸਮਜ ਲਗੇਗੀ, ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਆਨ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਛੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੜਿਆਂ ਸਮਜ ਆਂਓਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਫੁਰਮਾਨ ਹੈ:

ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥356

ਜੂਨ-ਚੌਰਾਸੀ ਦਾ ਘਲੂਘਾਰਾ ਜਿਸਦੇ ਜ਼ਖਮ ਅੱਜ ਵੀ ਹਰੇ ਨੇ!

ਕੀ ਕਦੀ ਸਮੁੱਚਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਪਾਇਗਾ?

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'

ਜੂਨ-ਚੌਰਾਸੀ ਦੇ ਘਲੂਘਾਰੇ, ਅਰਥਾਤ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆਂ ਛੱਬੀ ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤਣ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸਦੀ ਯਾਦ ਸਿੱਖ-ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਕਲ੍ਹ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਂਗ ਤਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਜੂਨ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਘਲੂਘਾਰੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕੰਬ ਉਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਲਹੂ ਦੇ ਅਥਰੂ ਰੋਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਘਲੂਘਾਰੇ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਟੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁਰ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨਾ ਹੋਵੇ। ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਗੋਲੇ ਦਾਗੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਾਸੂਮਾਂ ਅਤੇ ਬੇ-ਗੁਨਾਹਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਨੀਂਦਰੇ ਸੁਲਾ ਦਿਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਦੀਵਾਰਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਛਾਣਨੀ-ਛਾਣਨੀ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਅਨਿਆਇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਸ੍ਰੋਤ--ਧਰਮ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਢਾਹ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਦਿਲ ਚੀਤਕਾਰ ਕਰ ਉਠਿਆ, ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਕਾਂਡ, ਜਿਸਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲੂਹ ਸੁੱਟੀਆਂ ਸਨ, ਪੁਰ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਕਹੇ।

ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਇਸ ਘਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਪੁਰ ਲਗੇ ਜ਼ਖਮ ਅੱਜ ਵੀ ਕਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਤਾਜ਼ਾ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ ਸੋਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਣ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਨਾ ਰਿਹਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੱਬੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਵੀ ਸਾਹਿਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸੱਚਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ, ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਪੁਰ ਸੁੱਟ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੁਲ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁੱਪਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਵੀ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ-ਬੁਲਾਰੇ ਵਲੋਂ, ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ

ਘਲੂਘਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਹੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖ ਕਿਥੋਂ ਤਕ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਅਤੇ ਕਿਥੋਂ ਤਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਸੰਕਾਵਾਂ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਵਲ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਇਗਾ, ਤਦ ਤਕ ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹੀ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਫਲਸਰੂਪ ਇਕ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆ ਜਾਇਗਾ, ਕਿ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਕੇ ਇਤਨੀ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਜਾਇਗਾ, ਜਿਥੋਂ ਮੁੜਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਚੌਕ ਮਹਿਤਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪੁਰ ਕਿਉਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ? ਨਹਿਰ ਰੋਕੋ ਮੋਰਚਾ ਕਪੂਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪੁਰ ਪੁਜਕੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਿਆ?

ਧਰਮ-ਯੁੱਧ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੀਬ-ਮਜ਼ਲੂਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਅਤੇ ਅਨਿਆਇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਬੇਗੁਨਾਹਵਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾ ਲਈ? ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਉਸਦਾ ਅੰਗ ਬਣਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ? ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਜੋੜੀਆਂ ਜਾਣ ਲਗ ਪਈਆਂ ਸਨ? ਇਹ ਭੇਦ ਵੀ ਤਾਂ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਸਨ, ਜੋ ਸੁਰਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਅਸੱਲਾ ਪਹੁੰਚਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੁਟ-ਖੋਹ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਤੱਤ, ਕਿਵੇਂ ਇਤਨੇ ਸਖਤ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਸੁਰਖਿਅਤ ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ? ਆਖਿਰ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਪਿਛੇ ਭੇਦ ਕੀ ਸੀ?

ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਠੇ ਕੁਝ ਸੁਆਲ : ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ

ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਾਏ ਗਏ ਮੋਰਚੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਰ ਲਈ ਮੁਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਦੇ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਹਿਸਤਾ-ਆਹਿਸਤਾ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਪਰਤਾਂ ਖੁਲ੍ਹਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਗੀ ਹੈ, ਕਿ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਾਕੇ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਣ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਸਨ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ-ਕਥਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ, ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਬਾਉ ਬਣਾ ਕੇ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁਰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਤਨਾ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਗਭਗ ਚਾਰ-ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ ਆਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ' ਨੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ, ਜੋ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ, ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਨਿਜੀ ਸਕੱਤਰ ਆਰ ਕੇ ਧਵਨ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਨਿਜੀ ਚਿੱਠੀ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ, ਕਿ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਾਕੇ ਵਿਚ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਵੀ ਮੁਖ ਭਾਈਵਾਲੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਹਲਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਫ. ਜਨਰਲ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਰਣਨੀਤੀ ਅਧੀਨ, ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਮੁਕੱਤੀ ਵਾਹਿਨੀ' ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਮੁਖ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੈਫ. ਜਨਰਲ ਸੁਭੇਗ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਅਪਮਾਨਤ ਕਰ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਅਧੀਨ ਹੀ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਜਾਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣ ਸਰਕਾਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁਰ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਏ। ਇਸ ਸੀਥਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਲਈ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਣ।

ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੇ ਲਈ ਕੰਪਲੈਕਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਭਾਰਤੀ

ਫੌਜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਹ ਗਲ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਯ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਲੈਕਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ? ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਪੂਰੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਨਹਿਰ ਰੋਕੋ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ, ਚੌਕ ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮੋਰਚਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਇਸ ਪਿਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਤੇ ਉਹ ਝਟ ਹੀ ਇਸ ਡਰੋਂ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਧੱਕ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਾ ਸਾਂਭ ਲੈਣ, ਉਹ ਕਪੂਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਨਹਿਰ ਰੋਕੋ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਝੱਟ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪੁਰ ਲੈ ਆਏ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁਧ ਵਿਛਾਏ ਜਾਲ ਵਿਚ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਫਸੇ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲਝਦੇ ਹੀ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟਰ ਵੀ ਵਧਦਾ ਹੀ ਗਿਆ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਲੈ ਕੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਮੰਗਾਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ। ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਨੂੰ ਇਉਂ ਉਲਝਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਤਕ ਨਾ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਆਖਿਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਆਪਣੇ-ਆਪਨੂੰ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁਧ ਵਿਛਾਏ ਜਾਲ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਫਸਦੇ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਥਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਖਿਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਤੇ ਰਖਿਆ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਸਨ, ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖੀ-ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਰਹੇ ਬੇਗੁਨਾਹਵਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੁਟਾ ਪਾ ਰਹੇ। ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕੀ ਸਨ, ਜੋ ਬੇਗੁਨਾਹਵਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਸੇਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ (ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ) ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ?

... ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ : ਕੀ ਕਦੀ ਕੋਈ ਪੰਥ-ਦਰਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤਲਾਸ਼ ਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਛੱਬੀ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਜੋ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਗੇ?

Mobile : + 91 98 68 91 77 31E-mail : jaswantsinghajit@gmail.com
Jaswant Singh 'Ajit', 64-C, U&V/B, Shalimar Bagh, DELHI-110088

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇਕ ਬੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ।

ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ, ਸ੍ਰ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਰੈਂਪਟਨ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਇਕ ਬੱਸ ਦੇਣ ਲਈ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਕੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਸ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਭਰਵਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਦਰਅਸਲ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 56 ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤਕਰੀਬਨ 400 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਪੇਛੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਹੁਣ ਇਕ ਜੱਥੇ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਤੀਜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਆਪਾਂ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕੌਮਾਂ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਇਕੱਲੇ ਦੁਕੱਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਿਰਾਲੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਨੇਡਾ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੈਰਿਟੀ ਰੀਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰੀਟਰਨ ਭਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਲਮਿਲ ਕੇ 65 ਹਜ਼ਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਪਣੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਖਰਚੇ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਲਈ ਲੈਪਟੋਪ, ਪਰੋਜੈਕਟਰ, ਮੋਟਰਬਾਈਕ, ਮੋਬਾਈਲ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 36000 (ਛੱਤੀ ਹਜ਼ਾਰ) ਸੀਡੀ ਅਤੇ ਡੀਵੀਡੀ ਬਣਾ ਕੇ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣੇ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਡੀ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਆਪਾਂ

ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਆਪਾਂ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡੁਬੂੰ ਡੁਬੂੰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਬੇੜੀ ਤਾਂ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀ ਵਿਚ ਫਸੀ ਪਈ ਹੈ। ਆਓ ਰਮਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੀਏ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ ਫੂਨ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਚ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਜਿਉਣ ਵਾਲਾ)

716 536 2346

ਅਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 647 216 4234

ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿਚ: ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ 204 772 2941

ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 204 227 1618

ਵਰਨਨ ਵਿਚ: ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ 250 307 4894

ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ 250 808 7447

ਵਕਿਟੋਰੀਆ ਵਿਚ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ 250 727 2758

ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਚ: ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਵਿਰਸਾ

403 681 8689

E-mail: virsa@sikhvirsa.com

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ: ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ 778 552 5861

ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਸਿੰਘ 604 781 2613

ਰਾਚਿਸਟਰ (New York) ਵਿਚ: ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

585 698 0146

ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਓਹਾਈਓ ਵਿਚ: ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

216 244 0943

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ: ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿਲ

916 933-5808

ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ: ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ

559 916 6953

IN MEMORY OF PROF. HARINDER SINGH
MEHBOOB

[Funds collected by us for the treatment of Professor Harinder Singh Mehboob were donated towards the purchase of this vehicle. ED.]

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੋਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ “ਜਥੇਦਾਰ ਭੌਰ” ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੋਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ
(ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ-510-432-5827)

An overview of the vehicle

Front view

Rear view

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ “ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਬੂਟ ਰਹਿਓ ਰੀ” ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੇ ਬਾਦਲੀ-ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੋਟਰ ਬਾਰੇ ਜੋ ਸਚਾਈ ਭਰਪੂਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਲੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਬਾਰੇ ਜੋ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਸੀ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੂਟੇ ਨਹੀਂ ਸੁੱਕੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਲੀਡਰਾਂ ਰੂਪੀ ਬੂਟੇ ਬਾਦਲੀ-ਮੱਕੜ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਅਮਰਵੇਲ ਨੇ ਵੱਕ ਕੇ ਮੁਰਝਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜੀ ਤੱਤ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਸ਼ਬਦ-ਨਸ਼ਤਰ ਨਾਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਅਮਰਵੇਲ ਕੱਟੀ ਜਾਵੇ, ਮਰੀ ਅਣਖ ਜਾਗ ਪਏ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਭੌਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰਵੇਲ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਉਣ ਤਾਂ ਪੰਥ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵੋਟਰ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਆਪਣਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸੱਕਣ ਪਰ ਯੋਗਤਾ ਕੇਸਾਧਾਰੀ, ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਿੰਘ-ਕੌਰ ਸ਼ਬਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਨੂੰ “ਗੁਰੂ” ਨਾਂ ਮੰਨੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਡੇਰੇ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ (ਮੰਨਣਵਾਲਾ) ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਹ ਤੰਬਾਕੂ, ਸਿਗਰਟ, ਭੁੱਕੀ-ਪੋਸਤ, ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ ਮਾਰੂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਧਰਮੀ ਸਿੱਖ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਧਰਮੀ ਵੋਟਰ ਹੀ ਧਰਮੀ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਉੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਸਟੇਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸੰਤ-ਬਾਬਾ ਅਤੇ ਡੇਰਾਵਾਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਸ ਵੇਲੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਜੋਦੜੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੀ ਵੋਟਾਂ ਜਰੂਰ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਜੋ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੌੜੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਪੰਥ ਦਾ ਭਲਾ, ਏਕਤਾ

ਦੇ ਹਾਮੀ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਚੁਣੇ। ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸਿੰਘ, ਕੌਰ ਅਤੇ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਕਿਸੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂ-ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨਾਂ ਹੋਣ। ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪੰਥਕ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੋ ਜੀ! ਤਾਂਕਿ ਆਪ ਹੋਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੱਖੋ ਅਤੇ ਚਲਾਕ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਹੋਰਾ-ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕੋ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਅਤੇ ਗਿ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ ਦੇ ਨਿਭਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰੋਲ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਿੱਤੇ ਸਹੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ—ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਨੇਡਾ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਅਮਰੀਕਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ., ਅਦਾਰਾ ਜਾਗੋ ਖਾਲਸਾ, ਸਾਕਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਯੂ ਐੱਸ.ਏ., ਪੰਥ ਦਰਦੀ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਗਤਾਂ।

PRESS NOTE

Prof. Darshan Singh Khalsa

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਦਾਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ, ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਫਿਰ ਭੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਤਨਖਾਹੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹੀਆ ਮੰਨ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 6 ਜੂਨ 2008 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਹੋਏ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਂਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਜਥੇਦਾਰ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2008 ਨੂੰ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪਾਠ ਬੋਧ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਗ੍ਰੰਥ ਅੱਗੇ

ਗੁਰੂ ਵਾਂਗੂੰ ਮਥੇ ਟੇਕੇ, ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਏ, ਅਖੌਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅੰਗ ਆਖਣ ਦਾ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੀਤਾ, ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੁਣਿਆ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਭੀ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਉਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਤਨਖਾਹੀਏ ਨਹੀਂ ਹਨ? ਜਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?

ਆਓ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆਂ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਵਡੇਰੇ ਪੰਥਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਸਹਿਤ ਸੱਦਾ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ ਕੇ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਨਿਸਚਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ, ਲੁਧਿਆਣੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਵੇਂ ਭੀ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ 6 ਜੂਨ 2008 ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਕੇ ਤਨਖਾਹੀਏ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭੀ ਉਥੇ ਆ ਜਾਓ, ਅਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੱਚ ਸੁਣੋ “ਫਰੀਦਾ ਦਰਿ ਦਰਵਾਜ਼ੈ ਜਾਇ ਕੈ ਕਿਉ ਡਿਠੋ ਘੜੀਆਲੁ ॥ ਏਹੁ ਨਿਦੇਸਾਂ ਮਾਰੀਐ ਹਮ ਦੋਸਾਂ ਦਾ ਕਿਆ ਹਾਲੁ ॥੩੯॥

ਜੇ ਸਮਝ ਆ ਜਾਏ, ਤਾਂ ਆ ਜਾਓ, ਅਸੀਂ ਭੀ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਰੇ ਚੱਲ ਕੇ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿਖ ਵਾਂਗੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਏ। ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਭੁਲਾਂ ਬਖਸ਼ਾਈਏ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ, ਕਿ ਅਗੋਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ, ਮੂਰਤੀ, ਦੇਹਧਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਆਖਾਂਗੇ, ਮੱਥਾ ਨਹੀਂ ਟੇਕਾਂਗੇ ਅਤੇ 6 ਜੂਨ 2008 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨ ਬੱਧ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ।

ਆਓ ਤਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀਆਂ ਮਾਣ ਰਹੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀਰੋ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਵਡੇਰੇ ਪੰਥਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨਿਭਾਈਏ, ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਥ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਸੱਦਿਆਂ ਦੀ ਬਿਆਨ ਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਨਣੀ। ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੱਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕਰੋਗੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪੰਥ ਦਾ ਕੁਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਸਾਬਕਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

BOOKS FROM KHALSA TRICENTENNIAL FOUNDATION OF NORTH AMERICA INC.

Realizing the need for correct information about Sikhism in the English language for the benefit of Diaspora youth, KTF requested S. Gurbachan Singh Sidhu, UK, to revise some of his books and write new ones. Mr. Sidhu is one of the founders of The Sikh Missionary Society of UK and Guru Nanak Charitable Trust, Mullanpur Mandi, Ludhiana. Of the many books and pamphlets in English that he has authored we have been able to afford to publish only four:

1. Sikh Religion and Christianity – 110 pages
2. Sikh Religion and Islam – 153 pages (Co-authored with Gurmukh Singh)
3. An Introduction to Sikhism – 76 pages
4. Panjab and Panjabi – 177 pages

These are excellent books for Sikhs and non Sikhs alike. Reading these books you will get the real meaning of Sikhi, something that Gurdwaras have miserably failed to teach. These books are for free distribution. We invite our readers in the USA to order any combination of 40 books for a donation to KTF of \$100.00, including postage, and distribute them free to their family, friends, local sangats or schools operated by Gurdwaras. Your donation will help in the publication of The Sikh Bulletin.

TEACH YOURSELF GURBANĪ. FOLLOWING TWO SOURCES ARE EXCELLENT:

1. www.srigranth.org This website will help you find page number of a shabad in Gurmukhi, English, Devanagari and Transliteration; and also to Panjabi translation by Prof Sahib Singh.
2. www.gurugranthdarpan.com This site carries the Panjabi translation of GGS by Prof Sahib Singh.

Some other useful links

Aarti condemned by the Sikh Gurus being practiced at Patna Sahib: <http://www.youtube.com/watch?v=1gWDCbdddU>
www.sawaddinewsusa.com; www.sikhmarg.com;

